

II

OKRESNÍ ARCHÍV GOTTWALDOV
pobočka Božkovice-zámek

Kronika

obce školní v Týpově u Pole

1892.

Nšk Vysoké Pole

161

OKRESNÍ ARCHÍV GOTTWALDOV

Fond: Nšk,
VYSOKÉ POLE

Inv. č.:

161

Kartón:

NSK

Myndó Póla

BERNSI ARCHÍF GOTTFRÍÐSSON
pólisha skjalasafnið

161

1882-1880

*Dějiny obce
Vysokého Pole.*

1892.

Kronika

obecní školy ve Vysokém Poli.

1892.

prezent zde při škole ve Vysočim, vli
gustavů.

Podotčení se musel se v r. 1848
se vypracoval až do zřízení samostatné
školy v r. 1853 jen 3 dny v týdnu
od pana učitele v Hvizda just upou
notáno zasilano; - což semkrát expe
sivními školy obecní stali.

V r. 1848 navštěvovalo školu
žáků asi 40 ale ne pravidelně.

V r. 1858 navštěvovala školu dosti
pravidelně:

žáků 44 žákyn 46 spolu 90.

Předm r. 1858 při škole 1 žák a 2 žákyn.
kdy spolu 93 žáků a žákyn.

Pan Jan Sivomik působil při zdejší škole až do konce
měsíce února 1890, načež se odebral na odpočinek do Dionie.
Dnem 1. měsíce března 1890 počal vyučovati ve škole Vysočimské
p. Valentin Podzemný, jenž v roce 1885 obdržel si maturitní
zkoušku na c. k. vyšším českém gymnasiu ve Val. Městě;
v roce 1886. podnikl doplňovací zkoušku maturitní na c. k.
českém pedagogu v Píbramu, načež ustanoven byl zate
ním producentem při čtyřtřídní obecní škole v Hobyli (opava
Křestopěský) v Hájce, kde květnu 1889 podnikl s dobrojím prospě
chem a se
telosti na c. k. českém pedago

školy obce Vysočepole při Hvozdi

Laikům tohoto století byla jiná farma škola u Hvozdi, - kdež dítky kteří mohli a z větší dílni kteří učili naučovali všimni dobrou se všech při farních obcích Vysočepole, Drouvic, Loučeb a Slopného a u Hvozdi.

1. V roce 1820 napsáno a tedy ze strany pruského úřadu statkářského v Drouvic nariženo, že není možno by i u nich, aby mnoho dětí vyučovali a byli

2. že není možno všem dětem do školy u Hvozdi pro vzdálenost školy navštěvovati, a toho vzhledem, byli zpraveni:

Pronajati byly od některého ušlechtilého a kdeby se děti s vyučováním scházeli a pan učitel tehdejší (rektor) u Hvozdi musel vyhledati vypovězeného učitele (preceptora) který žil u Vysočepole a žil, Drouviciské vyučoval druhým vypovězený učitel zase šel do Loučeb a Slopného. Obec byla zavazaná kdy pan učitel vyučoval, volali jej ztravovati, - což se zprávy od ušlechtilých obce konalo.

Mimo toho bylo pro srovnání mladých (učedníků) u Hvozdi, kdež a u Loučeb a ušlechtilých při farních obcích Vysočepole, Drouvic, Loučeb a Slopného v roce 1829.

Rád požární

dvoutřídní obecné školy ve Vysokém Poli.

1.) Během školního roku vykonají se nejméně čtyry zkoušky v rychlém a spřádaném opouštění školní budovy, z nichž tři bez dřívějšího uvědomění učitelův a žákův.

2.) Každé vyučující osobě jest se seznámiti důkladně s předpisy zdejší školy, týkajícími se vyhlášení školní budovy, a jich přesně setřítí.

3.) Hned na počátku každého školního roku budou všichni vyučující osoby a žáci, zvláště pak ti, kteří nově nastupují, na zminěné předpisy důkladně upozorněni, a v tu dobu vykoná se také první zkouška.

4.) Při zkouškách i v případě skutečného nebezpečí dá se znamení na poplach, které by bylo slyšeti ve všech místnostech školní budovy, trojím zazvoněním rychle za sebou následujícím a to zvonce, umístěným na chodbě mezi třídami.

5.) Jakmile zazní poplašné znamení, povstanou žáci, kteří na povel učitelův hned opustí svá místa po lavicích napřed hoši, pak děvčata a postupují ku dveřím.

Žáci, kteří jsou náhodou v té době v některé místnosti učárnu, zazní-li poplašné znamení, pospíší hned do své třídy, vycházejí-li již žáci z třídy, připojí se k nim a zároveň s nimi školní budovu opustí.

6.) Když učitel nařídí žákům, aby opustili svá místa, jde ihned ku dveřím, otevře obě křídla dveří a dbá, aby žáci jeho třídy nesli se s žáky druhé třídy, aby tak nenastala překážka v dalším pohybu.

8.) Je-li shodba volná, opustí žáci na rozkaz učitelův svítelnou dvířkou, zanechajíce, hrozí-li nebezpečí, s vrchních řádků, pokrývají

20.) Za každého požáru v budově školní nebo blízko ní jest nejen školník, nýbrž i všichni členové sboru učitelského povinně jakmile životy lidské jsou v bezpečí, podporovati správce školy dle rozkazu jeho při zachraňování cenných věcí. Je pak zachrániti nejdříve hlavní katalogy, listiny, cenné papíry, hotové peníze, potom učebné pomůcky a v těch především nejvzácnější.

Člen sboru v budově nepřítomný má pokud možno nejrychleji dostaviti se do budovy a nabídnouti své služby, pokud řídí práce zachraňovací.

Pokud tuvá nebezpečí, nesmí se ani správce školy, ani učitel od budovy vzdáliti.

21.) Aby žáci navykli rychle a v pořádku se sestavovat, budou se častěji konati cvičení v jednotlivých třídách a to v delších přestávkách mezi vyučovacími hodinami.

22.) Lavice budter postaveny tak, aby nepřekážely rychlému opouštění učírny.

Ve Vysokém Poli, dne 25. května 1910.

František Sulc,
řad. učitel II. tří.

V. Podzemný,
spr. školy.

Emilie Polinová,
mod. učitelka.

Ve Vys. Poli, 1. září 1920.

František Kráský, spr. šk.

Následkem toho byli tej školní. Fasse. rom.
a pan učitel býval již u obci.

Od roku 1858 až do roku 1872 vyučoval
Lisavet Jan; který v roce 1872 do Strálska
přel v roce 1874 do Šlapného co učitel p
býl. Nyní na odpočinku ve Vysovicích.

Ze doby pana učitele Jana Lisavet se
budova školní v roce 1865 a tudíž hmotný vy
vela, která posud snětkyými změnami stá
V měsíci prosince 1872 nastoupil na školu
obce Vysovic pan Antonín Grund jenž p
tím v Janově vyučoval, a působil až do m
1874 dosti blahodárně.

Od 20 dubna 1874 působil Jan Simonis
nynější pan učitel.

Jan Simonis byl v roce 1847 na školní
v Lichově, ^{od roku 1850 byl učitelem v Šlapném} od roku 1855 na školní v Lipině
kdež jónam co expositarní učitel dosazen byl
v roce 1858 podarilo se jónmu že přičiněním
duchovního pana arciděkana Jakuba Neděle co
školopráce a tehdejšího pana kooperátora Jana
Bartoše nyní co děkana ^{Vysovicích} ~~školní~~ ^{školní} ~~školní~~ ^{školní}
učitelské skripty od velitelství sk. Ex. minist
stva kultury a vyučování vymohl; který dne 30
května 1858 učitelskou skriptom a Olemunici
s prospěchem složil.

V Lipině tedy působil počto roku 1867 od
casu od 21 srpna 1867 a Mjex. dubna 1872

ale pohlaví jedné neděti mužského
a druhou neděti ženského se sdružili.
Aby pan učitel v Mjezde mohl jeho good man
selum (preceptorum) vyjmen madu (klasa
byla velmi skromná) davati, tak se při
irade panství Brumovského zabývali o
obecní irady. Fassej naturalní školy
které poznávali uadusdění jisté mizy
brzi, žita, pohanky a mäsla pat sobotního
i neb 2. krojannu tak prany Sabotales, pat
advadoni něco driny ke škole Mjezde.

Obce Tysoképole advadela skazdého gruntu
(uadlosti) skazdöene $\frac{1}{4}$ m. rzi $\frac{1}{4}$ m. žita - pohanky
i liba mäsla dohnemady i6 mörri rzi 8 m. žita
pohanky ^{liber} $\frac{1}{2}$ mäsla pat se školy ad žita
skiti požadovale sobiz: od rábor 2 ko
a sobotu naturovny sobotales.

z jannu podučitelü kléri ad janna
učitelü a Mjezde Jozef ~~Šafa~~ ^{pod Kaplatsala} zasilani byli
byl nejprunejšim pan Jozef Šaf který
račal moiti 2 kvitna 1830 pronom nasko.
dovati pan Jan Klement, pat H. Tolinok
Matej Anaba pat Jan Polach který vyim
so pan nadučitel v Lačnové püsabi
Ani vstatu 1850 metä obce jiz školu
svoji dčevinnau Ade vyim Frantisek
Antioch v. p. 105 žyoti, a prosalo se jiz
přičadni tenim vynečovanim, ale vesela
vyim jzete v Mjezde.

Obec Vysoké Pole roztkládá se na svahu horském směřem od západu
ke východu; sestává ze 114 čísel, v nichž dle sčítání lidu ze dne 31. prosince
1890 napočteno bylo 607 duší.

Z domků těchto památných jest číslo 105. tím, že tam původně
bývala škola^{*)}, v níž se vyučovalo do r. 1865., kdy vystavěna byla
škola nynější. Nad ostatní domky vyprkající jest panské obydlí,
v němž bydlí adejští revírník. Jiných voláček vyprkajících neb
památných domků ve zdejší osadě není.

Poněvadž v r. 1884. první počáru, jenž Újezd postihl ve velikých
rozměrech, také farní kronika zhořela, nebylo možno dopá-
trati se spolehlivých a bližších dějin obce Vysokého Pole. Dívěj-
ší pak záznamy v kronice této učiněné týkají se pouze voleb do
obecního výboru a místní školní rady a to jen od r. 1883. Za-
namy ty jsou následující:

V r. 1883. bylo zvoleno do obecního výboru 9 členů, kterých jsou:
Josef Machů č. 7, Jos. Belha č. 81., Jos. Machů č. 30., Fr. Janků č. 84.,
Jan Křivánek č. 56., Jan Janoš č. 55., Frant. Jakubek č. 32., Jos. Marčík č. 6,
a Frant. Balcar, revírník.

Z těchto za starostu zvolen byl Jos. Machů č. 7, a radními Jos. Belha
a Jos. Machů č. 30.

Ponděží na místě zemědělského revírníka Fr. Balcara stal se členem
obecního výboru náhradník Jos. Křivánek č. 76.

Při volbě do místní školní rady dne 4. února 1883. konané, byli
zvoleni tyto členové: Jan Křivánek č. 56., Jos. Machů č. 7, Jos. Machů č. 30.,
František Janků č. 84.

Z těchto předsadou zvolen byl Jos. Machů č. 7, a místopředsadou
Fr. Janků.

Následkem návrhů c. k. okresní školní rady z Mh. Brodu ze dne 8. srpna
1884 č. 605, aby zvolen byl nový předseda místní školní rady, jesto

Čelá kudy ledu xvíř seje padaly, a neje obilí, ale a útvce oocenyk štormu velmi poškodily.

Rok 1891 nebyl lepším obou předeslych. Zima byla příliš dlouhá a tvrdá, a sněhu napadlo velmi mnoho, který (také) teprve v měsíci dubnu iou-
tajel. Rolníci proto teprve koncem měsíce dubna a začátkem měsíce
května mohli obilí nasívat. Po celí pak jaro a léto téměř každodenně
pršelo, čehož následek byl, že obilí porostlo a málo sypalo, brambory pak,
hlavní to strava xdejšího lidu, se dvoou třetinu pokvily, čímž xdejší lid
uvržen byl do velké bídě.

Z roku tohoto osadníkům xdejšíom v paměti utkví avlastě noc ze dne
7-ho na 8. den měsíce června, nebť po celou tuto noc, totiž od 8 hodiny
večerní až do 4. hodiny ranní xvřila strašná bouře spojivá s
příkrými mračen. Po celou noc sřehal jeden blesk za druhým a
hrom divoce burácel. Voda vymlela všechny cesty, xaplavila
pod vesnicí celé údolí a na polích a lukách nardělala mnoho škody.
Následkem stálých deštů a sřhadního počasí xní se příliš opadily, tak
že rolníci ještě po 15. xřiví obilí svřželi do stodol.

Začátkem měsíce xřiví nastalo počasí suché a teplé a trvalo až asi do
polovice měsíce listopadu.

Rok 1891. jest i v jiném ohledu pro xdejší obec stě výje namoujím, a to
tím, že veschitnost xdejších cest byla zlepšena řádnou silnicí
druhé třídy, která vystavěna byla z Val Klobouk do Týseckého Pole,
jakoxto stavba a nouze, by poskytnuto bylo výjeov kumpobitím v
r. 1890. postřivěným.

V měsíci června t. r. navřřivil xdejší obec, za přičinou přehlísky
silnice, Jeho Excellence pan místodržitel moravský Heiman vřřiv Lo. Hl.

Dne 16. ledna 1892. konaly se opřit volby do obecního vřřoru, při nichž
xvoleni byli: Fr. Janek c. 84, Fr. Janov c. 50, Fr. Troška c. 75, Jos. Machá c. 7,

Jan Machá c. 30, Jan Turek c. 40, Jan Machá c. 10, Jan Turek c. 10, Fr. Machá c. 10

Z těchto zůstal byl Fr. Janoš starostou, Jiří Machů a Jos. Tronek radními.

Dne 17. června 1892. konána volba místní školní rady. Zvoleni byli tyto členové: Fr. Janků č. 84, Fr. Janoš č. 55, Jos. Tronek č. 72 a Jos. Machů č. 31.

Na náhradníky zvoleni: Jos. Machů č. 7 a Fr. Trčka č. 75.

V roce 1892. bylo počasí celkem dosti pohodlné. V létě byla však velká, téměř africká parna, zvláště v měsíci srpnu.

V létě tohoto roku byl dostatek, ale ovoc málo.

Jako léto bylo příliš parné, tak zase zima toho roku byla příliš krutá a dlouhotrvající. Teploměr zčásti ukazoval venku -31°C . Sněhu bylo náramně množství, neboť jak na podzim napadl, pro přílišnou zimu zůstal ležet a stále ještě nový z oblak se sypal. Tím nový rok 1893. nečinil přitruť této kruté zimě.

Vzácným úkazem přírodním bylo, že již dne 15. měsíce března, kdy země ještě vysoko pokryta byla sněhem, hřmělo, načež dne 16. března zúčila strašná bouře. Od 5. hodiny po poledni až pozdě do noci neustále šlehal blesk na bleskem provázen hruzným rachotem hrůzy. Po celou pak tu dobu dešť z oblak jen se lál, a byl tudíž příčinou, že ohromné množství sněhu během několika málo dnů úplně zmizelo, tak že ještě ku konci této měsíce rolníci na polích orali a seli.

Jaro t. r. 1893. bylo krásné, rolníci pohodlně obdělávali svá pole, neboť po celý čas jarní setby nepřišlo. Dešť však nechtěl se dostavit ani potom, následkem čehož povstalo přílišné sucho. Teprve v noci dne 25. května dostavil se porokud

Následkem toho byl, že osemí nemohlo rústi a jaříny (zobáňští dovi) mo-
mnoze nemohly se ani vysypati, pročť obilí tohoto roku bylo velmi
málo. Přec byl veliký nedostatek, jelikož pastvíska byla slunce-
ním vedrem vypálena. Dobytku, by hladem nezbynul, dá-
vána t. z. letina. Dobytku ani nebylo lze prodati, poněvadž
se nedostávalo kupců, a prodal-li se některý kus, tedy skoro
za poloviční cenu.

Dlouhoželaný déšť konečně se dostavil dne 12. července.
Od té doby pak již častěji příválo, pročť i povětrnost v
měsících letních byla dosti studená. Již v noci na 2. září
t. z. byl silný mráz. Následkem tohoto mrázu zničena byla
po větším díle pohanka, fazole, okurky, dýně a pod.

Voce v roce 1893 byla hojnost; tak na př. ovoce má míra
(zobáňští míra) turek (hadlátek) byla z počátku za 1 zl. 50 kr.,
později pak za 2 zl. r. m. —

Po celou dobu zimní, ano až do podzimního jara porůznu v
obci naší vyskytovaly se drobné osýpky, jinně však nikdo
nepodlehł životem. V sousedních Penovicích touže dobou velmi
rozšířena byla hlavnička, která sobě za obět vyžádala i
několik životů lidských. V měsíci březnu částečně navléšena
byla i do obce naší, ale brzy zase zanikla, aniž by na ni
kdo byl zemřel.

Kromě toho již od podzimní školní děti trpívaly velmi často
bolestí v hlavě a břichu.

Z druhé pak strany, totiž z Újeřda, krozil zase obci naší
jiný zlý nepřítel lidského zdraví a své záškrty; ten však zůstal
omexen na Újeřd, kdež naň mnoho dětí pomřelo. Byl tudíž

Dne 2. července t. r. vyhořel za vesnicí o samotě stojící domek, náležející domkáři Věthovi. Jelikož domek tento byl dřevěný, shořel úplně. Ohně založena byla ze strany výminkarim J. Černým.

Dne 22. července o půl jedenácté hodině před polednem opět v obci naší vznikl požár, který však přičiněním sousedův omezen pouze na kůlnu nad sklepem Barenbořým a Kudelovým. Šťastím bylo, že té doby bylo úplně bezvětrí a pomoci lidská pohotová, neboť v bezprostřední blízkosti byly domky úplně dřevěné se šindelovými a dochořými střešami, jež však šťastně byly uhaženy.

Příčinou požáru byly dítky hravící si sírkami. Jest to opět příklad neodbalosti a neopatrnosti rodičů, že sírky před dítkami náležitě neuschovávají.

Rok 1894.

Dne 6. ledna t. r. připnutí byl nejvyššímu revizníku p. Františku Kolářovi stříbrný zásluhový kříž s korunou, kterým jej vyuznamenal Jeho Veličenstvo u příležitosti 50. letého jubilea jeho služby myslivecké.

V roce 1894. zavedena byla při poštovním úřadě ve Val. Kloboučích služba venkovského listonoše pro obce: Páteč, Trávkový, Studlov, Láčnov, Smolim, Čichov, Jenovice, Vysoké Pole a Mirošov tím způsobem, že do obcí Smolim, Čichov, Jenovice, Vysokého Pole a Mirošova dochází jednoho dne, a druhého zase do ostatních výše uvedených obcí. Služba venkovského listonoše počala se dnem 1. měsíce února 1894.; následkem toho nastala větší

včas nebyly dodány, anebo vůbec ani na patřičné místo doručeny
nebyly.

V měsíci březnu t. r. prodáno bylo panství beunovské, k
němuž náleží i zdejší revír, hraběnkou de Harcourtovou maji-
teli švechatského pivovaru p. Ant. Dreherovi za 1,200.000 zl. r. m.
Vzrušujícím jest, že úředníci, novým majitelem dosazení jsou
Němci, buďto docela^{ne} aneb jen velmi skrovně jazyka českého znali. —

Na jaře tohoto roku byla vyměřena silnice z Vysokého Pole
do Újezda vrchním inženýrem p. Holem, pro kterouž obec
Vysoké Pole dodati má 30 ^{kusů železa} kamene i s dovozem zdarma.
^{z k tomu 200 dní práce}
Podobně občané újezditi, tolikých kamene dodati se navázali. —

V měsíci červnu t. r. investován byl újezdský farář a děkan
p. P. Fr. Foman na faru v Charvátcech, kam se odebral v měsíci
červenci. Administrátorem újezdské farnosti ustanoven do-
savadní kaplan p. Jos. Pleva. Kaplanem pro Újezd jmenován
pak novosvěcence p. P. Fr. Goldmann z Pohate.

V měsíci říjnu jmenován farářem pro farnost újezdskou
p. P. Jan Pírek, dosavadní farář v Nové Lhotě, kterýž dne 8. lo-
stopadu do Újezda zavítal, by úřad svůj nastoupil. Uvítání
jeho stálo se kromě dospělých farníků také školní děti
všech přifařených obcí.

Dne 27. října zemřel zdejší revírník p. Fr. Kolář, maji-
tel stříbrného záslužného kříže s korunou a člen zdejšího
obecního výboru. Pohřeb zemulého konán dne 29. října se
velikého účastenství jak domácích, ^{občanů} tak voláště i obecníků
z dalekého okolí; to bylo důkazem jaké obliby nebožtík u všech
se těšil. Jeho místo nastoupil pak dosavadní lesní adjunkt

Rok 1894 byl dosti úrodným na obilí, ovoce však bylo
nemnoho.

Tomto roce vyskytl se ve zdejší obci záškrt a sice hned
v měsíci lednu, za kteroužto příčinou po 14 dní se
nevyučovalo. Ze školních dětí nenemřelo na záškrt
žádné, za to však několik školou ještě nepovinných.

Rok 1895.

Dne 12. měs. ledna t. r. konala se volba obecního výboru,
při níž zvoleni byli následující:

Ve I. sboru: Machů Jos. čís. 30.

Machů Jos. čís. 7.

Machů Jiří čís. 29.

Za náhradníky: Počáň Jan čís. 54.

Staněk František čís. 113.

Ve II. sboru: Zvoněk Josef čís. 72.

Machů Jan čís. 111.

Mozgva Frant. čís. 19.

Za náhradníky: Lámečník Jan čís. 66.

Buličik Jan " 86.

Ve III. sboru: Janků František čís. 84.

Janoš " " 55.

Tečka " " 75.

Janos.

Radními zvoleni byli: I. Josef Zvonek č. 72, II. František
Mozgva č. 19.

V měsíci říjnu p. r. vypukla ve zdejší obci
spála přenesená hývoši x týnda. Nejvíce
byla rozšířena v čas vánočních svátků;
zanikla seprve v měs. únoru 1896. Zemřelo
na ni celkem asi 10 dítek.

Za příčinou upravení postupu půvolbě do místní

~~Rok 1896.~~
školní rady vylosována byla polovice členů po
třiletém úřadování. Vylosováni byli Fr. Janos
a Jos. Zvonek č. 72.

Tři nové volbě, konané v měsíci březnu 1895
zvoleni do místní školní rady opět Fr. Janos
a Jos. Zvonek.

Nahradníci tentokráte voleni nebyli, poněvadž
ještě nevypršelo 6 let od své volby.

Když Jos. Zvonek složil slib, překročeno bylo dne
12. května t. r. ku volbě předsedy m. rady škol-
ní. Zvolen opět Fr. Janos čis. 84.

Rok 1896.

Jak již nahoře zmíněno rozšířena byla na počátku
totoho roku ve zdejší obci spála, která zanikla
v měsíci únoru, avšak porůznu vyskytovala
se až do podzimu.

obecním pozemkem.

Dne 9. března t. r. zemřel prvý újezdský náučitel p. Antonín Kapišova raněn byl mrtvicí. Jeho místo od prázdnin nastoupil p. Rud. Jakobka, dosavadní správce školy v Všicka.

Dne 11. června shořela věž na kostele újezdském zapálena byvši bleskem. Zvony se dílem rozbavily a popukaly, že nebyly k potřebě. Požár zůstal smexen pouze na ~~ty~~ kostelní věž, a při něm platné služby konala stříkačka obecní, teprve asi 14 dní před tím zakoupená.

Dne 9. června výnosem c. R. zemské školní rady rozšířena byla zdejší jednotřídní škola na dvojtřídní.

Dne 26. července vyhlédnuto bylo stavební místo pro novou školní budovu, ale při komisi dne 15. října konané nebylo schváleno, nýbrž místo na panuském pozemku zvaném „zahradá“ na vesnici v levo ležící.

Dne 29. července stihl veliký požár město Vol. Klobouky, kdež vyhořelo asi 250 čísel.

V měsíci říjnu počala se stavěti silnice z Vys. Pole k Újezdu. Stavbu řídil cestmistr p. Miklas a Brumova.

Počasi v letních měsících bylo deštivé, volně žně byly špatné, vohat volníci nemohli dostati

rostlo.

Krmivo rovněž bylo z větší části skazeno.

Brambory následkem mokra z polovice pokhnilý.

Ovoce bylo málo; poše něco tenek, jablek však a hrusěk vůbec nebylo.

Ovocná míra čerstvých tenek se prodávala po
lbi slatých z. m.

Také podzim a zima byla deštivá.

Rok 1897.

V tomto roce nastalo časně jaro, že při 15. březnu se po několik dní sešlo. Potom však počalo přiseti a přišlo téměř každodenně až do počátku června. Následkem neustálých deštů nemohlo se síti, přičemž ponějvíce se sešlo až poslední dny v dubnu, kdy několik dní se od deště zdrželo, pak v květnu ano ještě i v červnu. Brambory se sáxely v květnu.

Na počátku června nastalo však počasí suché, které potrvávalo až do 23. července.

Následek toho byl, že jarní obilí v mokru špatně zadělání jednak nemohlo vykličiti, ostatní pak pro nedostatek vláhy nemohlo růsti. Proto obec žádala mor. zemský výbor o odepsání daní. Odepsáno bylo celkem 387 zl.

V zimě obilí následkem jarní pohody bujně rostlo a byla naděje, že alespoň tímto se nahradí nedostatek obilí jarního. Ale krásná naděje byla v brzkou eničena, neboť když nastaly žně, začalo zase deštivé počasí, tak že oziminy

i na stájetu. Brambory toho roku také z větší části
pohnilý.

Následek toho všeho byla velická nouze mezi obyvatel-
stvem zdejšího kraje.

Ovoce tohoto roku bylo na Moravě velmi postrovnou;
ale ve zdejší obci, v Újezdě, Dřemovicích a Lichově ku podivu
bylo ovoce dosti, přičemž byla po něm velická poptávka,
a proto bylo i v ceně. Ovocná míra hrnek perstových (1 metr.
cent) byla za 5 zl. 50 kr. až za 6 zl. Jablka byla za 2 zl. 50 kr.
až 3 zl. Míra suchých hrnek byla až za 19 zl. Rovněž
suché hrušky byly velmi v ceně.

Rok 1898.

Dne 12. ledna konala se volba do obecního zastupitelstva.

Při volbě té zvoleni byli:

V I. sboru: Jan Kořínek, rol. č. 56, Josef Machů, rol. č. 30,
a Martin Trčka, rol. č. 100.

V II. sboru: Josef Žvonek, rol. č. 72, Fr. Mezgra, rol. č. 19,
a Jiří Machů, rol. č. 29.

V III. sboru: Josef Teichmann, rol. č. 9, Jan Machů, dom. č. 111,
a Fr. Janoš, rol. č. 55.

Dne 17. ledna konána volba představenstva obce.

Starostou zvolen byl při naší volbě Jiří Machů, rol.
č. 29, I. radním při druhé volbě Jos. Teichmann

a II. radním při naší volbě Jan Machů č. 111.

Národní rada...

školu.

Při kácení dříví v obecním lese, jež bylo určeno ke prodeji, aby za utržené peníze dala se dělati cihla na novou školu, byl z neopatrnosti stromem padajícím zabit rolník Jan Šlěšek čís. 92. Pochován byl na útraty obce.

Poněvadž v tomto roce vypršela 6ti letá funkce polovice členů místní školní rady, předsevzala se dne 24. dubna 1898. na místě vystoupilých 2 členů Františka Janků a Jos. Machů č. 30. volba nová a zároveň i volba 2 náhradníků. Za členy místní školní rady zvoleni: Jiří Machů, starosta, a Jan Machů, radní.

Za náhradníky zvoleni Josef Teichmann a Martin Trčka.

Po složení slibu nově zvolených členů vykonána byla dne 4. září 1898. volba předsedy a místopředsedy.

Předsedou zvolen Jiří Machů, starosta, místopředsedou pak Jan Machů, radní.

Dne 1. května t. r. byla následkem prudké mračen ve Val. Kloboučích povodeň, která nadělala mnoho škod.

Také ve zdejší obci byla dne 30. července t. r. povodeň, která i veliké klády od hor odplavila.

Další události vypořádány jsou pouze v kronice školní!

Foto jest v druhé polovici této knihy!

Dne 15/5. 1899. vyhořelo ve Vlachové Lhotě 38 čísel.

Na nářitek úmrtí z r. 1901. byla se volba zastupitelstva obce.

Mozgva, vol. č. 19, Jiří Machů, vol. č. 29, Jan Kocéněk
Joz. Machů, vol. č. 30, Martin Fučka, vol. č. 100.

Z těch zvolen starostou Jan Machů čís. 111, pokračují
I. radním Martin Fučka a II. radním Fr. Mozgva

Další viz v II. polovici této knihy!

Vysoké pole

samostatná katastrální a politická obec, na silnici z Klobouk do Vixovic, 9 km od Klobouk na severozápadu. Osada leží na stráni; dolním koncem její protéká potok zvaný „říčka“. Osada tato nazývala se původně Vysoká Lhota, později zkrátka jen Vysoká a teprve asi v polovině 13. století Vysoké Pole. Lid v osadách sousedních dosud říká místo Vysokopolsko jen zkrátka Vysoko. Předorys osady tvoří nepravidelnou náves na obou koncích otevřenou; do návsi vedou od nepamětných dob čtyři cesty. Mezi domy jsou mexery, domy stojí šikmým do ulice. Grunty jsou po obou stranách návsi, chalupy uprostřed a na dolním konci osady, jsou tedy původu pozdějšího. Paseky k politické obci příslušné jsou nejnovější a leží v trati zvané „Ryliška“ a „Jámy“, kdež mají jich majitelé veškerou své pozemky. Vystavěny byly pro nevhodný příjezd k pozemkům.

Domy jsou bez ozdoby a nemají přede dveřmi výstupků. Domy jsou ponejvíce dřevěné, teprve v posledních letech staví se z cihel a to hlavně z cihel nepálených. Některé dřevěné domy jsou zvenčí omáknuty hlínou a pak obileny; ze zděných domů většina jest omítnutých. Domy nejsou malovány, ani výpraskými ozdobami opatřeny. Na dřevěných špičtech není řízek letopočtů také na nich není. V domech bývá pouze jedna světnice (jizba), za ní je síň s kuchyní; ze síně pak bývá vchod na půdu a do stáje. Před jizbou mají namnoze zděnou komoru, do níž ukládají svůj oděv, hospodářské nářadí, obilí a potraviny, aby tu byly bezpečněji uschovány před ohněm. Za síní a kuchyní bývá obyčejně stáj pro šarouný dobytek, za tím pak kravič, pak stáje pro vepřový dobytek. Vxadu na přič dvoru bývá stodola a vedle ní kůlna pro stelivo.

Nábytek ve světnicích bývá rozestaven takto:

Vxadu mezi stěnami s okny (dvě okna bývají ve stěně k návsi oba-

jeou lávky, u dveří při stěně ode dvora, pak u stěny bez
okna je jediná postel; na protější straně u dveří jeou
kamna, kolem nichž jsou také lavy; pak u stěny
mezi kamny a přední stěnou stojí druhá postel.

V komorách bývají truhly s oděvem, nebo někde také
postel s nadbytečnými peřinami, přichystanými do výbavy
pro dospělé dcery.

Nábytek bývá jednoduchý, většinou nebarvený, u zámož-
nějších lidí také obarvený, jediné staré truhly pro oděv bývají
malovány. Vyřezávaného nábytku není.

Lid nemá zvláštního kroje. Starší lidé nosí ještě kalhoty
iřké a bílého neb modrého sukna; v čas deštivého počasí
nosí haleny a bílé houňe; mladší lidé nosí obvyčejný
poloměstský oděv.

Rozloha obce měří 1208 ha, z čehož plodné půdy jest 1184 ha.

Obyvatelstva bylo r. 1790. ve 92 domech 520, r. 1834. ve 102
domech 568, r. 1890. ve 115 domech 607, r. 1900. ve 118 domech
636 a r. 1910. ve 120 domech 663 duší, Čechů, katolíků,
zemědělců.

Leží 2 km severně Tys. Pole jest hora Kláštův 754 m
vysoká. Na širokém jejímu temenu viděti náspy místy
až 2 m vysoké a dosti nachovalý hradební příkop v
elipsovitém tvaru, se sáhnoucí v délce 800-1000 kroků.

Na severovýchodní straně jsou valy přetrženy, jako
by tam býval vchod do hradu; na straně jihovýchodní,
kde úbočí Kláštůva je neobyčejně příkré, jest val, který asi
na 20 kroků prorván; zde nejspíše vcházel se od Tys.

Pole do hradu cestou hadovitě postránu se vinoucí.

Lid vypravuje, že tu stával hrad (bylo to asi před-
historické hradiště), a že na ssutinách jeho bylo viděti
a knihy italského černokněžníka. Na západním úbočí,
asi v polovici hory je studánka zvaná "kobyli", v níž

jak studentku obléhají a v ní se ponořují. Na semeni Klášťova jsou jaké prohlubeniiny, což prý jsou sesuté sklopy.

Pod kopcem jsou v půlkruhu valím podobné náspy, za nich prý se obyvatelstvo v čase nebezpečném utíkalo. Snad jest to pouhá památka na nebezpečné doby vpádu kuruckých a Rákóciovských, kdy obyvatelstvo mnohých vesnic a krajů pohraničních hledalo úkrytu v horách a lesích. Mnohdy byli nuceni po dlouhý čas skrývat se v horách, tak hlavně za vpádu Turků a Kuruců od r. 1705. - 1710; i kněz v lesích tělu služby Boží konával.

Léjiny: Nejstarším a návným majitelem panství Brumovského, k němuž i nejdříve osada náležela, byl Smil z Kunštátu, pán na Strávkách, Vixovicích a Brumově, zakladatel slavného kláštera Smilheimu, bratr Bočka z Kunštátu.

Byl synem hraběte Gebharda z Berneggů, praotce rodu Kunštátského, z něhož pocházel také král český Jiří z Kunštátu a z Poděbrad.

Pověst vypravuje o založení kláštera Smilheimu, toto:

Smil vyjel sobě kdysi pozdě, na podzim na lov sám do lesů kol kolem jeho hradu se rozkládajících; (půl hodiny od Klášťova na východ jest kopec „Hradisko“, kde asi stával jeho hrad). Ale vyjeda z hradu nevíšmal si xvěre, nýbrž ponechav koni úplnou volnost, pohroužil se do smutného přemýšlení o svém bezděství. Kůň nesl jej kam se mu líbilo, až pojednou stannul a rytíře tak se nadmání vyrušil. Udiven rozhlížel se kolem, ve které asi končině se nachází, a tu uvidel před sebou zelený šipkový keř a na něm jen jedinou, krásně plnou a libou vůni rozšiřující vůni růží; bylo to ku konci listopadu a poprášek sněhový pokrýval země. Píckvapeu skočil skově, utíhl nápadně krásnou vůni a schoval ji do brašny s tím úmyslem, že jí manželku svou překvapí. Když však

stratil, vrátil se jí hledat, ale jako bylo jeho
pení, když tutež ríši našel opět na keru přiro-
stlou. Neutehnul jí více, ale přijeda domů, vypra-
voval nevysvětlitelný případ ten své manželce.

Když oba o věci té neslychané přemýšleli, připadli
na stejnou myšlénku: že jeat to totiž znamení od
Boha, aby na tom místě vystavěli kostel ke cti Panny
Marie.

Rytíř Smil ihned ucházel se o povolení krále Pře-
mysla Otakara II. a olomouckého biskupa Brunona,
kteráto povolení když obdržel, vystavěl na místě
tom klášter cisterciatský a nazval jej „Rosa Mariae“
aneb dle svého jména „Smilheim“. Klášter podléhal
vechnímu doxoru opatů velehradských. Listinou ze dne
20. srpna r. 1261. tomuto klášteru cisterciatskému
ve Vixovicích (stával snad na místě nynějšího zámku
vixovského) daroval kromě jiných statků také dědinu
Vysokou Lhotu „quae et Byssokopoli“ dicitur.

Prvním opatem kláštera Smilheimu byl od r. 1270.-
1287. byl jakýsi Albert, ze jména druhého opata,
který se připomíná k roku 1287. jest známo jen za-
čáteční písmeno „S“, třetím pak byl Valter, který se
v letopisech nachází jmenován v r. 1293. a 1294.

(Zobíhož klášter se máhy rozmákal a mohutněl,
vznikla) Nyní jeví se v letopisech o kláštře menera,
patrně požíval klášter ten, nacházející se v hlubokých
hvozdech, pokoje a nedotkly se ho žádné bouře, které
vznikly ve vlastech našich po smrti Otakara II., a
zájisté ani Broniborci, ani Korutanci nevnikli do
lesnaté pustiny kolem něho se rozkládající, a za Jana
Saxonského obce vlasti Karla IV. a Václava II. poží-

nal a mohutněl, vznikla mu neprávem okolní šlechty, kterou kupily proddanské dědiny. Dne 16. března r. 1361. narízuje papežská kurie rozhodnutí sporu mezi opatem vixovským a biskupem xvěřinským Alšem a mladším Alšem, bratry ze Sternberka, Janem x Kravař, Benešem ze Strávnice, Benešem x Lípy a Ješkem a Staškem ze Sghradic, kteří klášteru přikázeli, aby svých poddaných dědin užívati nemohl, tím že je klášteru násilím odebrali a na sebe potáhli. Mezi odebranými osadami jmenuje se také Vysoké pole.

Spor ten nebyl tak hned rozhodnut, jaxto Alš biskup a Alš mladší, bratři rodu ze Sternberka, ve škodách klášterních ustati nechťeli a klášteru odebrané osady drželi pevně. Dne 12. srpna 1363. rozhodčí sporu, Klement, opat kláštera škotského ve Vídni, vyhlásil vyloučení x cirkve na věčky, kdož klášteru a jeho dědinám škodí. Mezi dědinami čte se folikář Vysoké pole.

Sto let měl klášter a jeho vsi pokoj, ale po stu letech hrabivost šlechty zase chtěla se obohatit dědinami jeho. (Je jiné xprávy klášter ten prý byl ve válkách husitských zbořen, ale opět vystavěn; podobné zbořen byl r. 1480. nejopíše při vpádech uherských, načež r. 1498. opět byl restaurován. Je této xprávy Turci při vpádu svém r. 1663. klášter Smilheimský zničili, který pak více obnoven nebyl.) R. 1481. pohání opat Beneš i veskeren konvent před právní práva zemského pana Ctibora x Limburka a z Jovačova x 5000 xl. uh., že drží klášter Vixovice i měs-

přivševněním brumovským. Tak celá farnost dosud klášteru Smitanům patřící, sdílela nadále osudy panství brumovského.

R. 1583. zdědila statek brumovský vdova po Ledenku z Ričan Johanka, rozená Trčková z Lípy; od její dědiců pak koupil panství to r. 1604. c. k. rada Jan Kavka starší z Ričan, a od toho přešel kupem dne 23. září 1622. na Pavla Apponyho z Nagy-Apponu. Syn tohoto poslední vůlí nadal panství r. 1626. Mikuláši Forzáčovi z Gymešče, jeho choti Esthere, rozené Bošance z Velkých Bošanova Aleně Apponyové z Nagy-Apponu.

Esthera, která manžela svého přežila, zdědila posléze celý statek a odkázala jej svým pěti dcerám. Když se r. 1659. sestry Forzáčovny o statek brumovský dělily, připadlo Vysoképole s několika dědinami Lofii hraběnce Frangipanova-Fersacové, ale ta je dne 3. prosince r. 1676. prodala ostřehomskému arcibiskupovi Jiřímu Frelapessényimu z Pohronce za 36.000 zl. a podobá se, že tento ještě jiný podíl brumovského zboží si přikoupil, poněvadž císař Leopold I. Veliký dne 25. července r. 1685., po biskupově smrti, dva po něm pozůstalé díly statku brumovského Juliovi Karlovi Podstatskému z Prusinovic a na Prusinovicích a choti jeho Marii Terexii, rozené Prosiganové z Emmerberka za 50.000 zl. rýn. postoupil. Po Juliovi Karlovi dědil Leopold Eugen sv. p. Podstatský, od něhož r. 1731. dne 23. července statek vysokopolský s Lidečkem koupil

brumovským opět v jeden celek.

Hrabě Josef Illyesházy odkázal statek svůj r. 1766. synu svému Janu Babbistovi, tento zase r. 1799. synu svému Štěpánovi a tento rodu svého poslední prodal jej r. 1835. Jiřímu, svobodnému pánu ze Liny. R. 1856. zdědil panství jediný syn Simon a po tomto dcera Iffigenie, provdaná za vévodu de Castri. Podruhé se provdala za hraběte de Harcourtta v Paříži, a s ním společně r. 1894. panství brumovské prodala velkopřímýslníku Antonínu Treherovi, majiteli velkého pivovaru ve Svecchatě.

Po válce přicestileté bylo asi r. 1656. ve Vysokém-
poli 3²/₄ lánu, domů 23 osedlých, 4 nově osedlé,
7 starých pustých, rolí nově vrdělaných II. třídy
88²/₃ měry, starých pustých II. třídy 216 měr.
Vrchnost udělala z jednoho pustého gruntu vinopalnu.

Vpádem tatarským r. 1663. zabít jediný člověk,
ale jinak se osadě neuškodilo.

R. 1758. bylo ve Vysokém poli 92 domů, mezi nimiž
25 celých gruntů, 9 podsedků, 23 podruhu (domkařů),
2 mlýny, olejní lis, kaple za vsí, u kaple pouster-
na, jatka, kovárna, koupelna, panský dvůr.

Ledejší panský dvůr byl až do r. 1872. ve vlast-
ní správě vrchnostenské, od té doby se pole k němu
náležítá pronajímají sedláckům.

Poddanské poměry: R. 1748. zaveden nový způsob kontribuce.

Dle toho kapřijčovala vrchnost poddaným obilí-
ku setí, jež oni pak opláceli a za vypráženou
měřici platili dvě osminy měřice úroků. Jedna
osmina připadla vrchnosti a jedna poddaným.
Z těchto posledních osmin vrostla během času

xnacna xisoba, x mx same porom obli se puy-
čoval. To byl původ kontribučenských sýpek.

Všichni sedláci xdejší obce byli nuceni praco-
vat pro vrchnost xdarma, buďto pěšky nebo
pořahem a sice dle velikosti svého majetku.

Z lánu pracovalo se 80 dní v roce pořahem při
dvore se Vysokém poli nebo 202 dní pěšky. Kona-
li práce na panských pozemcích, káceli dřev, v le-
sích, vyvářeli je, svářeli krmivo pro dobytek,
pomáhali při lovu xvěře, dělali šindel atd.

Z každého gruntu dávalo se vrchnosti také
8 kviát, 20 vajec a 2 libry másla.

Když byla robota xrušena, vykupovali se sed-
láci; výkupné se čtvrtlánu ihned složené činilo
300 rýnských šajmů. Kdo neměl peněz všech, slo-
žil ihned 80 rýnských šajmů a pak po 20 let pla-
til ročně po 15 rýn. šajmů, načež dostal kvitan-
ci, že jeho majetek jest vykoupen.

Na památku tohoto výkupu mor. xernský
výbor zaslal v r. 1910. pro xdejší školní archiv
jeden takový dřevný úpis vyplacený (příloha kroniky).

Rody přes 100 let na gruntech jsou:

Machů, Barusch, Moxova, Kvonek, Jaků-
bek, Janků, Klidela, Lámečník, Simoník,
Trčka, Buliček, Belha, Lureček.

Epidemie: xprucllost krůvy u dobytka hově-
ního panovala r. 1838.

Livční pohromy: R. 1748. přiletěly z Uher kobylky, letě-
ly tak husto, že xastiňovaly slunce jako černý
mrak. Spadly na prostor půl míle široký a
všecko obilí xničily. Sucho bylo r. 1834., 1896.,

1910.
říjní; neúroda r. 1846., 1868., 1889., krupobití r. 1890.
Požár ~~střávil~~ dne 9. června r. 1901. celkem 16. domů
a v r. 1910. dne 4. července 18 domů s veškerými
hospodářskými budovami a kromě toho ještě 3 sto-
doly. Úhrnná škoda páchla se na 71.000 Kč. Požár
tento zavinit neopatrnosti opilý průstřikář Jan
Korčánek i. 109.

Obecní knihovna založena byla v r. 1901. panem
Jozou Barvičem, knihkupcem z Brna, který pro ni
daroval asi 30 knih. Knihovna tato byla vyřáda-
na zdejším nadučitelem Valent. Podzemným. Pořevně
však obec na její rozmnožení ničím nepřispívala,
byla na návrh V. Podzemního sloučena s knihovnou
hasičského zdejšího dobrovolného sboru, ^{v r. 1911.} jež také z
jeho popudu byla založena a čítá nyní 110 svazků.
Dobrovolný hasičský sbor v obci Vys. Poli zalo-
žen byl na popud starosty obce Jana Machu a
přispěním V. Podzemního v r. 1908.

Záložny a spořitelny v obci Vys. Poli není, ale
pro celou farnost újexdskou jest od r. 1900. záložna
dle vzoru Raiffeisenova v Újexdě. Obec Slopová porádějí
si zřídila sama pro sebe takovou záložnu, tak že nyní
újexdská záložna jest holiko pro sbývajících 4 obce: Újexd,
Loučku, Vysoké Pole a Drnovice.

Nemocnice zřízena jest ze staré budovy školní,
která a bývalé učírny.

Jména tratí: Kosteliště, Díly, Zaháji, Nadvrší, Zahřívov,
Mešné, Kněží vrch, Dílnice, Lábojkovy, Lakunina,
Chřeblíky, Bojatin, Rovně, Kosovy, Luňkov, Čerto-
ryje, Kobylince, pod Chrasty, Láze, Skalička, Kláš-
tov, Nivy, Újexdeček, Slopová, Rylička, Jámy, Vla-

Kopce slovou: Klášter (754 m), Skalce (736 m), Klopová
a Luchý Vrch čili. Luchá.

Severně za obcí jest stráň zvaná „stráňné“, což
nejisté má svůj význam a dob v pádů uherských,
neboť odtud je pěkný rozhled na stranu k Uhrám.

Obci Vysokému Poli náleží 534.09 ha polí,
55.6 ha luk, 15.8 ha zahrad, 171.2 ha pastvin a
407.5 ha lesů. V posledních letech se mnoho
pastvin ladem ležících zalesňuje, což zasluží
pochvaly.

Farou přísluší Vysoké pole do Újezda v okrese
vixovském, pošta je ve Val. Kloboucích.

Obci Vysoké pole jest pouze kaple, která stojí
v prati zvané Bojatin, asi 1½ km severozápadně
od obce. Poblíže této kaple nachází se studán-
ka, jejíž voda lid připisuje zázračnou moc.

Lidová pověst vypravuje, že v místech, těch zjevila
se pasačka Panna Maria a v místě, kde vypla-
čila patou dílek, vyprýštila studánka, jejíž
voda prý zázračně pomáhá při nemocích, zvláště
dětských. Na to zjevení zmixelo. Pasačka pověděla
o vidění, tom doma, pověst o tom se v brzkou hor-
nesla daleko široko a od těch dob sem lid hojně pú-
soval a v zázračnou moc vody věřil.

Dne 21. června r. 1706. odkázala Teresie Podstátská
z Prusinovic v posledním pořikeni 1000 zl. na stavbu
kaple ve Vysoké poli, která také za nedlouho zbudová-
na poblíže oné studánky. Jižto jest, že již před více
lety byla v obci i kaple, která byla zrušena. P. R.

střední jazyky. Kapli zdočila socha Panny Marie, která
r. 1783. po zrušení kaple Josefem II. přenesena byla do
farního kostela říjensského, kdež od té doby koná se
pout' na den Navštívení Panny Marie. Teprve, vřel-
nými pruty pobíjené dvéře ze zrušené kaple dány
do kostela luhočovského, kde byly v hlavním vchodu
až do r. 1890. Na místě zrušené kaple postaven byl
kříž. Jiný kříž v těchto místech má letopočet 1777.
Teprve asi r. 1870. vystavěna byla znova nedaleko
studánky kaplička, v těch asi místech, kde stávala
kaple sice Josefem II. zrušená, neboť dvě stěny její
stojí na základech staré kaple. Tato nová kaplička
ještě rozměru menších, než-li bývala ta zrušená.

R. 1899. obec kapli opravila a nakoupila do ní
nový oltář.

Farář říjenský mívá se čtvrtlínou půl kopy
pšenice, půl kopy ova a slepici nebo dvě kuřata.

Dosud lidé z celého okolí putují ke studánce,
jejíž voda zvláště prý pomáhá od dětských nemocí.
Je-li chlapec nemocen, putuje k ní otec; je-li dcerka
nemocna, putuje k ní matka. Z domu vyjde před
slunce východem, nemluví se žádným, nepozdraví,
na pozdravy nepoděkuje, jen stále se modlí; nabere
ze studánky vody a navěsí na blízký strom prádélko
z nemocného dítěte, buď košilku, šepičku a pod. a
kousek vlásků. Doma se dítě v té vodě vykoupá
a jistě okřeje, neb nejděle do osmi dní nemře a tak
jeho trápení se skončí. Celá blízka planá hruše je
ověšena takovými dětskými hadičky.

děti. Ale nedarilo se mu; prodal chalupu a šel s
rodinou do světa. Ve světě mu žena zemřela a děti
prodal a nově komediantům. Ale po čase se okvalo svě-
domí. Začal chodit po pouťích za zpěváka v habitě, kříže-
mec, knížky a hůl s křížkem v ruce. Když si něco gro-
šů nashromáždil, vrátil se do svého domova; na místě kru-
šné kaple vystavěl si a stýči a slámy boudu a v ní přebýval.
Když nedržel se na tom místě dlouho; umínil si, že nad
studánkou znova vystaví kapličku. I pustil se do sbírání
milodarů po svém okolí, a pak sám nadělal cihel a v krátkosti
malinkou kapli u studánky vystavěl. Ta však jemu, sa-
mému se nezamlouvala, proč ji rozbořil a znova větší po-
stavil. Také na její výdobu pro vyprosil obrany a snad
i sám namaloval, neboť dle toho vypadaly, sošky pořídil
ze dřeva, ano i varhany vyřadil. Aby více na kapli vy-
bral, prodával právě jeruzalémské kříže (byl prý podvůkrate
v Jerusalemě), jež proň shotovoval pordejší starosta Jan Machů.

Vedl prý přísný život, čině suché pokání. Spával na holém
kameni a umělčí hlavu měl stále před sebou na stolečku.
U lidu byl oblíben. Když byl doma, zanesly ho selky živo-
bytím. Časem mu „vstupovalo“ do hlavy, vydával se za
proroka, a tu měl újezdský pan farář s ním pravý kříž.
(V koutku za dveřmi mival prý soudce, z něhož si přibýval,
pasáci někdy se za jeho nepřítomnosti k němu dostali, a byla prý
v něm kořálka, jež se opili.)

Škole dorostlé děti chodily původně do farní školy v Újezdě.
Začátkem minulého století docházel již z Újezda do Vysokého
Pole školní pomocník čili preceptor a zde vyučoval v ně-
kterém domě, v němž se děti sešly. R. 1865. jmenuje se preceptor
T. ...

obce 6 měříc pšenice a 6 měříc pří, z každého školáka 15 grošů,
na otápení školy musil každý školák donésti dvakrát do týho-
dne po dvou loučích a po dvou polénkách dřeva. R. 1865. vysta-
věna nová škola z nepálených cihel. R. 1896. rozšířena škola
na dvojtřídní a pro dvojtřídku zbudována nová budova
nákladem 15.000 z. r. m. Školní kroniku i knihovnu
zákovskou založil r. 1890. učitel Valentin Podzemný.
Více o záležitostech školních viz v následující stati!

Zaniklá osada Újezdec stávala v místě nynější
trati Újezděčku. R. 1492. Jan z Vlachovic poknal
Jindřicha z Bouchovic, že mu dluhů na Újezdě vax-
noucích nevymahal. R. 1530. byl Újezdec ještě lidem
osazen. Byl příslušenstvím zboží vlachovského
a spustl v druhé čtvrti XVII. století, protože již roku
1566. se při Vlachovicích nejmenuje, ač jejich pří-
slušenství úplně se vypočítává.

V dřívějších dobách obyvatel zdejší byli vyznání česko-
bratrstského, ale pan Jan Kavka z Říčau, který v r. 1598.
vrátil se k církvi katolické, koupiv roku 1604. panství
bunovské, jal se tu s největší horlivostí pracovati, aby
poddaní jeho také se navrátili k církvi katolické.
Památky po dřívějších vyznavačích učení česko-bratrstské-
ho zde již není. *

Valentin Podzemný.

* Toto dílo upravoval více podepsaný spolu s p. Fr. Peřínkou pro

Na začátku 19. století měly v obci Vysokém Poli ještě samostatné školy, navštěvovaly zimní dobou farní školu v Újezdě a to ve všech přífarených obcích, totiž: z Vysokého Pole, Dřenic, Loučky a Slopné.

Pro veliký počet školních dětí nebylo však možno, aby pouze jeden učitel postačil, a že i děti pro přílišnou vzdálenost pravidelně do školy choditi nemohly, usneseno bylo a také od úřadu panství brumovského nařízeno bylo asi r. 1820, aby v každé obci od některého občana porajut byl byt, kamž by se děti školní scházeti mohly ku společnému vyučování.

Učitel (rector) v Újezdě byl povinen vydržovati dva výpomocné učitele (praepceptory), z nichž jeden vyučoval v týdnu tři dny ve Vysokém Poli a tři dny v Dřenicích; druhý zase tímže způsobem zaměstnán byl v Loučce a ve Slopné.

Obec byla povinna starovati učitele v těch dnech, ve kterých v obci vyučoval, což se po pořádku od usedlých v obci dalo.

Děti chodily do školy do 12. roku. Pro mládež od 12. do 18. roku nařízeno bylo nedělní vyučování t. z. opakující hodiny v Újezdě, jež navštěvovala mládež ze všech přífarených obcí, a to střídavě jednou neděli mládež pohlaví mužského a druhou neděli mládež pohlaví ženského.

Abý újezdský rektor svým praepceptorům mohl dáti nějakou mzdu, založily se při úřadu panství brumovského občanskou radou naturalní dárky (fasse), které záležely v tom, že se odváděla jista část rží, pšnice, pohanky, másla a pak každou sobotu 1 neb 2 ke. t. z. sobotálesu a něco dříví škole újezdské.

Obec Vysoké Pole odváděla z každé usedlosti (quintu) každoročně $\frac{1}{4}$ míry rží, $\frac{1}{8}$ míry pšnice, $\frac{1}{8}$ míry pohanky a 1 libru másla, což činilo dohromady 16 mír rží, 8 m.

plativalo se kromě toho ještě k úhradě školní z ní, kteří
k výpomocným učitelům, kteří od újezdského rektora
do Vysokého Pole byli posíláni, byl nejprvejším Jos. Saaf,
jehož počal zde vyučovati dne 2. měsíce května 1830.; po
něm následovali: Jan Kunert, W. Jelínek, Matěj Ručka a
Jan Tollach.

V roce 1848. navštívovale zdejší expositní školu asi 40 žáků.
Roku 1853. měla zdejší obec již svou vlastní budovu školní,
již si téhož roku sama vystavěla. Ještě to domček v katastru
zamešný pod číslem p. 105., nyní však již přestavěný.

Následkem toho, že obec měla již svou budovu školní,
změněny byly též školní fassé a učitel od té doby zdržoval
se již v obci.

Od r. 1853. až do r. 1872. vyučoval ve zdejší škole Jan
Licvárek, jenž v. 1872. přesazen byl odsud do Střelné.

Na učitele J. Licvářka vystavěna byla v. 1865. nyníjší
školní budova (v katastru pod čís. 69. zamešná) z nepálivé cihly,
bohužel však v rozměrech příliš skrovných.

Ke škole této nemáloká zřídnych pozemků, pouze předsta-
venstvo obce učitelé (ad personam) ponechává
kouček pole asi $\frac{3}{4}$ míry veliký.

V měsíci prosinci 1872. stal se učitelem při zdejší škole
Antonín Grund, jenž před tím v Lanově působil; setval
zde pouze do konce února 1874.

Od 20. měsíce dubna 1874. vyučoval v této škole učitel
Jan Simoník, rodák klobucký, jenž v r. 1847. - 1855. byl učite-
lem v Lichově, od r. 1855. - 1867. v Lipině, pak od 21. srpna 1867.
až do 20. dubna 1874. v Divraci, odkud se přestěhoval do Vysokého
Pole. Původně byl krajcem a jest tedy na bíledni,
že i děti jemu svěřené byly prospěch velmi nepatrný, neboť
nemaje předvídného zřídlení učitelé potřebného, nebyl s to,
aby požadavkům zákona vyhověl měrou dostatečnou.

Z té příčiny dán byl koncem měsíce února 1890. na

českém gymnasiu ve Val. Mexiřičí; v r. 1886. podnikl doplňovací zkoušku dospělosti učitelské na c. k. českém pedagogiu v Příbrami, načež ustanoven byl katimním podučitelem při čtyřtřídní škole obecní v Kobylicí (škol. okres hustopeřský), a po vykonání zkoušky učitelské způsobilosti ustanoven c. k. mor. zemskou školní radou tamtéž def. podučitelem. Odtud odebral se koncem měsíce února 1890. do Týs. Pole, kdež byl c. k. okresní školní radou uhersko-brodskou ustanoven katimním učitelem, a výnosem c. k. moravské zemské školní rady ze dne 6. října 1890. skutečným učitelem. ~~při této škole.~~

Při nastoupení učitele V. Podzemního v úřad, učitelský při zdejší škole byla školní budova ve stavu velmi pošlém. Byl pro učitele měl pouze jednu světničku 16 m² velikou. Třída byla 6,65 m dlouhá, 6,38 m široká a 2,5 m vysoká, v níž toho času se vyučovalo 104 žáků celodenně.

Pomůcek vyučovacíh, kromě obrazů Amerlingových k náhornímu vyučování (a ty byly zakoupeny společně s školou drnovickou.) nebylo docela žádných.

Učební knihy také z větší části chyběly a musely býti nově zakoupeny.

Taktéž započal se vésti podací protokol a pořádky školní správy, které před tím nebyly dosud nikdy prováděny řádně.

Zakoupen obraz J. V. císaře Františka Josefa I. a školní kaxítka, jichž taktéž nebylo.

V čase praxdním 1890. opraven byl pro učitele a to tím způsobem, že se spížírný xřícena druhá světnice (4 m dlouhá a 2 m široká), kuchyň opravena a přístavěna nová spížírna za kuchyní.

V přední světnici pořízena byla nová okna, podlaha, kamna a vlastní nákladem učitele dosavadní dřevěný strop (z něhož pokaxdě ráno byly na stole napradány hromádky červotců) nahrazen novým, ohazovaným, ježto obec se již zdráhala tento opraviti, jelikož se jí zdálo dosavadní vydání na opravu škeby přílišným. Oprava bytu pořízena byla nákladem 217 xl. r. m., na kterou velkostatek beumovský přispěl obnosem 107 xl. r. m.

Ve školním roce 1890-91. xavedeno bylo pro velký počet xactva a nedostatek místa polodenní vyučování tím způsobem, že xýžší skupina byla vyučována před polednem a nižší po poledni, a to v době zimní. V letních měsících vyučovalo se opět celodenně.

Schematicus školský ve škol roce 1890-91. jeví se následovně:

A. Ministr kultu a vyučování:

J. Exc. baron Gautsch z Frankenthurmu

B. Předseda c. k. mor. zemské školní rady:

J. Exc. Heřman rytíř z Loebli, c. k. místodržitel.

Předseda c. k. okresní školní rady:

Navrátel František, c. k. okresní hejtman.

Předseda místní školní rady:

Janků František, rol. č. 84.

C. Zemští dozorcové škol:

Royt Václav, P. R. Kristián Riedl, Fr. Rovický a dr. Kar. Schöber.

D. C. k. okresní školdozorce:

Bexděk Petr, c. k. gymnas. profesor.

E.

Witzl

V tomto školním roce pořídil správce školy vlastnoručně
mapu Moravy a Slezska, mapu Těch a diagram čísel po 1000.

V měsíci červnu 1891. daroval český knihkupec p. Fr. Urbánek
z Prahy na žádost správce školy 96 knihů v ceně 26 zl. ku za-
ložení náhrobní knihovny, která dosud při zdejší škole nebyla.

Dne 11. října, na den jmenin f. V. Anny Pána Františka Josefa I.
bylo přítomno řectvo zdejší školy Službám Božím v Ujezdě,
rovněž dne 19. listopadu, na den jmenin f. V. paní císařov-
ny Alžběty.

Během tohoto školního roku bylo řectvo třikrát v souzpo-
vidě a sv. přijímání a to: Dne 14. listopadu 1890., dne 27. dub-
na a dne 21. června 1891.

Dne 7. únoru 1891. byla školní visitace v přítomnosti
c. k. okresního školdozorce p. Petra Bexdihas a dne 9. června
t. r. byla hostelní visitace v Ujezdě.

Školní rok ukončen byl Službami Božimi dne 31. čer-
vence 1891. Po Službách Božích odebralo se řectvo do
školní budovy, kdež oslavilo 600^{létou} památku jímání
Rudolfa z Habsburgu, právě to naši panovnícké rodiny.
O významu dne promluvil řectvo správce školy, načež
školní děti přednesly několik příležitostných básní a
deklamováneka a zpěly některé písně; na to rozdány
jim školní správy.

Na začátku školního roku 1890-91. byla
napsáno 55 chlapců a 58 děvčat = 113 žáků
na jiné škole byl vyucován 1 " 1 " = 2 "
během roku přibyli 3 " 1 " = 4 "
" " vystoupilo 6 " 5 " = 11 "
Na konci školního roku bylo 52 " 54 " = 106 "

zahájil se slavnějším. Službami Božími dne 16. září 1891.

Schematismus jví se v tomto školním roce následovně:

A. Místní kulta a vyučování:

J. Enc. bratr Gautsch z Frankenthuru.

B. a) Předseda c. k. zemské školní rady:

J. Enc. Heřman, rytíř z Loeblu, c. k. místodržitel.

b. Předseda c. k. okresní školní rady:

Příbil Kar., c. k. okresní hejtman.

c. Předseda místní školní rady:

Janků František.

C. Zemští dozorové škol:

Royt Václav, P. R. Kristián Riedl, Jan Slavík
a dr. Karel Schober.

D. c. k. okresní školdozorové:

Bexděk Petr, c. k. gymn. profesor.

E. Učitel:

Podzemný Valentin.

V školním roce 1891-92. zakoupeno bylo z prostředků obecních (tyto) počítadlo v ceně 5 zl., knihy ze zábrocké knihovny svázané za 6 zl. 60 kr., pořízena skříň na školní pomůcky za 11 zl., od ulice dány nové dveře za 11 zl. a opraveny schody před školní budovou.

Darem od vysoké c. k. mor. zemské školní rady obdržela zdejší škola výběrem školní mapu markrabství moravského a vévodství Slezského, již vydal dr. Karel Schober. Také zakoupena byla mapa Evropy.

Službám Božím v Ujeste, rovněž dne 19. listopadu t. r. na den
jmenin J. V. císařovny Alžběty.

Během školního roku bylo řádko u sv. zprovědi a sv. přijímání:
dne 3. listopadu 1891, dne 16. května 1892. a dne 25. července t. r.

P. Bexdík.

a. H. okr. šk. inspe.

Dne 13. června t. r. byla školní visitace u přítomnosti c. k. okresního škol.
dozorce p. Petra Bexdík.

Školní rok ukončen byl slavnými Službami Božimi dne 31. července,
načíná předání dětem školní zprávy.

cha začátku školního roku 1891-92 bylo napráno	55 chl. a 60 děv. = 115 žáků.
ve školním roku vstoupili	2 " 2 " = 4 "
" " " vystoupili	12 " 4 " = 16 "
" " " vstoupili	2 " 1 " = 3 "
na jiné škole byl vyučován	1 " 1 " = 2 "
na konci školního roku zbylo	43 " 51 " = 94 žáků.

Během školních prázdnin pořizena v učárně nová okna.

Školní rok 1892-93.

začínal se dne 16. září 1892. Slavnými Službami Božimi.

Schematismus jví se v tomto školním roce následovně:

A. Místní kultura a vyučování

J. šec. baron Gautech z Frankenthurnu

B. a) Předseda c. k. okresní školní rady:

J. šec. Heiman optik z Loebli, c. k. místodržitel

b) Předseda c. k. okresní školní rady:

Příbilík, c. k. okresní hejtman

c) Předseda městní školní rady:

Janků František, rolník.

D. c. k. školení, školdozorce

Benedik Petr, s. k. gymn. profesor

E. učitel

Podzemný Valentin.

Dne 4. října 1892, na den jmění císaře pána Františka Josefa I., bylo řáctvo přítomno. Službami Dočim v Újezdě. O výjarnou dne promluvil řáctvu správce školy.

V téže dne 19. listopadu na den jmění jejího Veličenstva paní šváčkové Alžběty bylo řáctvo účastno. Službami Dočim, na sč se řáctvo shromáždilo ve školní budově, kdež o výjarnou dne promluvil správce školy. Na to školní děti stůdavi deklamovaly a zpívaly vhodné písně.

Pěhem školního roku 1892/3. byly školní děti třeikrát u sv. zpovědi a sv. přijímání, a to: dne 7. listopadu 1892. a dne 1. května a 27. července 1893.

Dne 2. června t. r. byla školní visitace u přítomnosti c. ke okresního školdozorce p. Petra Beneděka. Dne 20. června t. r. byla zase v hostele újezdském visitace náboženská.

V čas prázdvin, před začátkem školního roku 1892/3., v učirně nasazena byla nová okna nákladem 56 zl. r. m. V měsíci listopadu 1892. pak dohotoveny schody před školní budovou a udělán násyp směrem ku dvoru. Ku konci měsíce března 1893. pořízen okolo školní zahrady nový plot, na nějž dřevo darováno bylo od správy xdejšího lesního úřadu. Na opravu oken, schodů a násypu darováno od správy velkostatku brumovského hr. D. Harcourta 30 zl. r. m. Školní rok ukončen byl dne 31. červnu 1893. Službami Dočim v Újezdě. Na to děti shromáždily se ve školní budově a zpívaly vhodné písně a deklamovaly.

- vhodných slov a rozdal, školní správy." Se zapění rakouské národní hymny, byly děti propuštěny.
- a) Na počátku školního roku 1893 zapřáno bylo 55 chlapců a 58 děvčat = 117 žáků.
- b) Na konci školního roku " " 117 " 58 " = 105 "
- c) Pro radu tělesnou nebo duševní školy nenavštěvovaly 0 " 0 " = 0 "
- d) Na vyšší škole vyučování : 0 " 0 " = 0 "
- e) Na jiné škole obecné : 3 " 1 " = 4 "
- f) Počet normálně vyvinutých, ale školu nenavštěvujících : 0 " 0 " = 0 "
- g) Počet zemřelých : 0 " 0 " = 0 "
- Lištilo tedy ke konci : 117 chlapců a 58 děvčat = 105 ž.

Školní rok 1893-94.

Nový školní rok započal se „Službami Božími“ v Újezdě dne 15. září 1893.

Schematismus v tomto školním roce:

- A. Minister kultury a vyučování:
 z. Exc. baron Jantich z Frankenthurnu a po něm
 „ „ prof. Madzyski.
- B. a) Předseda c. k. zemské školní rady:
 Alois svobodný pán ze Spens-Boodenu, c. k. místodržitel.
- b) Předseda c. k. okresní školní rady:
 Příbil Haral, c. k. okresní hejtman.
- c) Předseda místní školní rady:
 Janků František, rolník.
- C. Zemští dozorcové škol:

D. C. k. okresní dozorce škol

Berděk Petr, c. k. gymn. profesor

E. Správce školy

Podzemný Valentin

P. Josef Pleva, katecheta

Jmény J. J. V. V. oslaveny tím způsobem, že účastí přítomno bylo dne 4. měs. října a 19. měs. listopadu Službám Božím v Újezdě. Potom shromáždilo se v budově školní, kdež o významu oněch dnů promluvil správce školy, načež řádcí zapěli několik písní a přednesli vhodné doklamané. Zpráva a sv. přijímání žáků konalo se dne 23. měs. října, dne 23. m. dubna a dne 24. m. července.

P. Berděk,
c. k. školní soup. V měsíci říjnu 1893. pořízen nový plot okolo dvoru nákladem obce. Včas přázdinnu opatřena školní budova novou krytou šindelovou nákladem 85 zl. r. m. a do třídy zjednány nové lavice za 100 zl. r. č.

Také zakoupeny některé pomůcky vyučovací, jako:

globus za 5 zl. 30 kr., podkovitý magnet za 60 kr., skleněný hranol za 50 kr., učební stůlkačka okleněná za 20 kr.

V tomto školním roce, následkem vyskytnutí se záškrtu (vyskytnuvšího se) ve školní budově, bylo vyučování na 6^{1/2} dne přerušeno a to mezi 27. dnem měs. ledna a 11. d. m. února 1893.

Školní rok ukončen byl dne 21. července. Službami Božím v Újezdě. Na to shromáždilo se učstvo ve školní budově, kdež správce školy promluvil několik slov na rozloučenou; pak rozdány školní správy, a po zapění národní hymny Rakouské dívky propuštěny.

a) Na počátku školního roku bylo započáno:	51 chlapců	abg	dívčat,	celkem	100 žáků.
b) na konci " " bylo:	48 " "	61 " "	" "	109 "	
c) ve školním roku vstoupili:	3 " "	11 " "	" "	7 "	
d) " " " vystoupili:	6 " "	11 " "	" "	17 "	
e) Pro tělesnou neb duševní vadu školy nenavštěvoval:					0
f) Na vyšší škole vyučováni:	1 " "	1 " "	" "	1 " "	
g) Na jiné škole obecní byli vyučováni:	3 " "	2 " "	" "	5 " "	
h) Během roku zemřeli:	1 " "	1 " "	" "	1 " "	

Školní rok 189⁴/₅.

A. Ministři kultury a vyučování:

J. Exc. prof. Maderyski.

B. a) Předseda zemské školní rady:

Jeho Exc. Alois svob. pán Spens-Boorden, c. k. místodržitel atd.

b.) Předseda c. k. okresní školní rady:

Příbil Karel, c. k. okresní hejtmán.

c.) Předseda místní školní rady:

Janků František, rolník.

C. Zemští dozorcové školní:

P. Robert Kristian Riedl, Dr. Karel Schöber, Václav Royt,
Ph.-Dr. Konrad Jara, Jan Hlavík, Josef Lošťák.

D. Okresní dozorce školní:

Pícha Antonín, ředitel měst. školy v Uh. Brodě.

E. Učitelé:

P. Fr. Goldmann, katecheta,
Podzemný Valentin, správce školy.

Školní rok 189¹/₅ započal se. Slučbami školní a učenými dne
16. měs. září.

Jmenny 7. 11. oslaveny tím způsobem, že učitel obceval
dne 4. měs. října a 19. měs. listopadu t. r. Slučbám Božím
načít (učitel) shromáždilo se ve školní budově, kdež o
významu oněch dní promluvil spíše školy. Na to žáci
zapěli několik vhodných písní a přednesli deklamace.
Videl Anst. Dicho

Během školního roku 189¹/₅ byly školní děti po třikrát
u sv. zpovědi a sv. přijímání, a to dne: 15. října, 6. května
a 8. července.

Dne 12. května konala se volba předsedy a místopředsedy
místní školní rady, jelikož teprve 9. května složil slib
člen Jos. Zvoněk. Za předsedu zvolen opět Fr. Janků
a za místopředsedu také Jos. Machů č. 30.

Po volbě předsedy projednána otázka otopu pro učitele,
ježto návrhem některých občanů chtěl obecní výbor učitel
teli otop odebrati a té příčinou, že ^{ten} dbá o pilnou návště-
vu školy, a pořízení učebních pomůcek a opravu školy.
Místní školní rada však usnesla se, by učitelé, jako
dosud se dělo, ponecháni byli celoroční otop.

Během tohoto školního roku přibyla pro žákovskou
knihovnu jedno dílo a to: Dolenského a Rexkova „Obrázky
dějiny národa českého“.

V bytu učitelově přestavena byla kamna a spořičtí,
rovněž kamna ve školní světnici.

Na školní potřeby a opravu školní budovy v tomto

školní rady, jelikož správa velkostatku spěchovala se oneu na ni pře-
dávající obnos místní školní radě vyplatiti.

V měsíci červnu dosavadní předseda c. k. okresní školní rady, pau-
obr. hejtmán Karel Trübil povolán byl do Brna, jeho pak místonastou-
pil p. rytíř ^{rytíř a k. k. okresní komisař} Stanislav Maslovský, c. k. okresní hejtmán z Místku.

V měsíci červenci stal se správcem katolickým ministerstva
vyučování a bohocty J. E. dr. Rittner.

V tomto roce utrpěla panovnícká rodina naše ztrátu dvou členů:
totiž J. C. V. arcivévody Albrechta, polního maršálka, jenž ze-
mřel v měs. červnu, a J. C. V. arcivévody Ladislava, jenž ze-
mřel v měsíci září 1895.

Dne 16. května odbyvala se skouška z náboženství v
Hjexdě, a dne 16. července byla provedena školní visitace
c. k. okresním školdozorcem p. Ant. Sichou.

Školní rok 1894/5. ukončen byl dne 31. července slavnými
službami Božími a „Ti Deum“, načež záctvo shromáždilo
se ve škole, kdež obdrželo školní správy.

Počet záctva ve školním roce 1894/5.:

a.) na počátku	54 chl., 72 děv = 126 žáků.
b.) na konci	49 " 65 " = 114 "
c.) ve školním roce vstoupili	3 " 2 " = 5 "
d.) ve školním roce vystoupili	8 " 9 " = 17 "
e.) pro tělesnou neb duševní vadu školy nenavštěvovali	0 " 0 " = 0 "
f.) na vyšší škole byli vyučováni:	0 " 0 " = 0 "
g.) na jiné obecní škole " "	2 " 1 " = 3 "
h.) během roku zemřeli	0 " 0 " = 0 "

V. del Antonín Sicha,
c. k. okr. insp. šk.

Školní rok 1895/6.

xapočal se dne 16. měs. září 1895. slavnými
„Službami Božími“ v Ujezdě.

Na počátku tohoto školního roku byl národním
správcem ministerstva kultu a vyučování dr. Ritter.
Když pak v měsíci říjnu nastoupilo definitivní mi-
nisterstvo Baderiovo, stal se ministrem kultu a
vyučování opět J. E. bar. Gautsch z Frankenthurn
Panovnícký náš dílem utrpěl v tomto školním roce
nenahraditelné ztráty úmrtím jezích C. V. arcivévo-
du Karla Ludvíka a Albrechta Salvatora.

Na oslavu nejvyšších jménem J. J. V. V. obcou-
lo žactvo zdejší školy dne 4. října a 19. listopadu
t. r. „Službám Božím“ v Ujezdě, načež shromáždě-
dilo se ve školní budově, kdež o významení těchto
dnů promluvil správce školy; žáci pak přednesli
příhodné deklamace a zapěli několik písní.

Během školního r. 1895/6. bylo žactvo po tři
krátě u sv. zpovědi a sv. přijímání a to: dne
25. listopadu 1895, a dne 20. dubna a 30. června 1896.

Na školní potřeby v tomto školním roce povoli-
la místní školní rada 20 zl. r. m., za kterýchto
obnos zakoupeny tyto pomůcky vyučovací:
Metrické míry a závaží, krámské váhy, 4 tabule
tělovědní, hláskovací tabulky, decimetrová kostka,

škola kreslicí.

žádou žádost za rozšíření udejší školy na dvojtřídní. Žádosti této vyhověla velitelství c. k. zemské školní rada v senem svém dne 9. června 1896 (č. 1476.).

Následkem toho vyhlédnuto bylo dne 26. července místo pro novou školní budovu a hned podána žádost ku slavné c. k. okresní školní radě o vyslání komise ku schválení tohoto stavebního místa.

Dne 21. května konala se zkouška z náboženství v Újendě, a dne 10. července byla provedena školní visitace c. k. okresním školdozorcem p. Ant. Lichou.

V tomto školním roce vypukla ve udejší školní obci spála a trvala oš měsíc října až do února, následkem níž návštěva školní ve zmiňovaných měsících byla slabá. Do Vys. Pole byla přenesena z Újenda.

Počet žactva ve škol. roce 1895/6. byl následující:

a.) Na počátku škol. roku bylo zapísáno: . . .	55 chl. + 75 děv. = 130 ž.
b.) ve škol. roce vstoupili . . .	2 " + 3 " = 5 "
c.) " " " vystoupili . . .	8 " + 11 " = 19 "
d.) na jiné obecné škole byli vyučováni . . .	1 " + 4 " = 5 "
e.) během roku zemřeli . . .	1 " + 1 " = 2 "
f.) pro tělesnou neb duševní vadu školu ne navštěvovali	Ø Ø Ø
g.) na vyšší škole byli vyučováni	Ø Ø Ø
h.) zbylo ku konci škol. roku . . .	47 chl. + 62 děv. = 109 ž.

Školní rok 1895/6. ukončen byl dne 29. července 1896.

slavnými "Flurkrami Božími", načež žactvu rozdány

Školní rok 189⁶/₇.

za počátek dne 16. měs. září 1896. slavnými „Fluxbami
Božími“ v Újezdě.

Na počátku tohoto školního roku započalo bylo do
uvedené školy 118 žáků, pročež i v tomto školním
roce muselo se vyučovati polodenně.

Ve příčině schválení stavebního místa pro novou
budovu školní přijel dne 15. října 1896. zem. inženýr
p. Sedláček z Uh. Hradiště, jakožto stavební komisař,
a uznal za vhodné místo panské pole, řečené „zahradě“,
pod vesnicí v levo nad silnicí k Újezdě.

Tamto komisaři působila mnoho obtíže svěhlasosť
uvedených občanů, kteří nemohou chtěli mít novou
budovu školní na zahradě náležející předsedovi místní
školní rady a čtyřem jeho sousedům. Celé to místo bylo
veliké pouze asi 800 m a z toho třetina měla býti
odňata, poněvadž dle zákona má býti školní budova
vzdálena 11 m od sousedních budov.

Když tedy místo toto pro malou rozlohu nemohlo
býti schváleno, nabízel přítomný zástupce velkostatků
ono zmíněné pole, ale občané chtěli, aby nová budova
školní raději postavena byla na močále za vesnicí,
u silnice vedoucí do Újezdu.

Poněvadž ani tohoto místa pro přílišné mokro pau

sarum na vhodné pro stavbu nové budovy školní, schváleno bylo. Občané přítomní všete ani slyšeti o tom nechtěli, by na tomto místě nová budova školní stála, a nelibosti své dávali průchod rozličnými hrubými a sprostými slovy. Vidva takový odpor, dal p. komisař občanům na vůli, aby mu ukázali ještě jiné vhodné místo, aneb aby do osmi dnů si je vyhledali, že přijede opět je přehlednout, a bude-li zákonitým požadavkům vyhovovati, že je schváli.

Ale jiného tak vhodného místa nebylo lze v obci najíti, proč konečně i od občanů toho panství pole bylo přijato pro novou budovu školní.

Usnesení tomto sepsal správce školy protokol, který měl býti předložen st. c. k. okresní školní radě v Uh. Brodě. Ale vyskytla se nová potíž. Protokol byl sice sepsán, ale obecní výbor jej nechtěl podepsati a obavy, že když velkostatek dá místo pro novou školu, že již nebude chtíti ničím přispěti na její stavbu. Po několikadenním vysvětlování podavilo se přece správci školy apatené výbory přiměti ku podpisu protokolu. Rozvážnějším z nich dostalo se odměny ve způsobu hrubých nadávek, takže celá věc zakončena byla před c. k. okresním soudem.

Na základě komisionálního protokolu nařídila pak slavná c. k. okresní školní rada, aby omezen pozemek parc. č. 4390., ve výměře 1326 \square° od majitele panství p. Antonína Trehera ku stavbě školy nakoupen byl, a místní školní rada aby ihned dala dvojmo shatovati stavební nákreby se situačním plánem a rozpočtem a do 31. ledna 1897. je zaslala c. k.

stavitele p. J. Nováčkovi z Vysovic, který je dne
26. prosince 1896. shotovene' místní školní radě předložil.
Zástupce velkostatků brumovského pak nabídl
místní školní radě, aby místo ^{na} novou budovu školní
budovu odkoupila, aneb že je ochoten je naměti na
některý obecní pozemek. S posledním návrhem
souhlasí jak místní školní rada, tak představenstvo
obce, leč toto snaží se více výměnou těchto pozemků
protáhnutí, poněvadž se mu do stavby školní
budovy nijak nechce. Příčina hlavní vězí v tom,
že po xbudování nové školy budou děti nuceny
choditi celodenně do školy. Největším obháječem
totoho xpátečnického směru jest nyníjší představený
obce, jenž učelivým xpůsobem se přičiňuje, aby stavbu
školy oddělil. Na př., když mu od xdejítého lesního
úřadu určen byl den, kterého by se mohla provésti
výměna stavebního místa na obecní pozemek, odejel
časné ráno z domu na celý den, aniž by o věci té
byl uvědomil některého člena obecního výboru neb míst-
ní školní radu. Následkem nahodilých příčin
nelbylo tedy dosud lze tuto výměnu provésti.

Na učebné pomůcky věnovala místní školní
rada pro tento školní rok 31 zl. Za obnos ten koupeny
byly následující učebné pomůcky:
Fyzikální přístroje v ceně 9 zl. 80 kr., 15 Heindlových
obrazů přírodopisných za 7 zl. 50 kr., mapa Palaeonty,
34 svazků pro knihovnu xákovskou a nový kříž do

Na oslavu nejvyšších jmenů J. V. V. obcouvalo křesťovské školy dne 4. října a 19. listopadu 1896. „Přibáň Božím“ v Újerdě, načež shromáždilo se ve školní budově, kde o významu dnů oněch promluvil správce školy; káči pak přednesli příhodné deklamace a zapěli několik písní.

Během školního roku 1896/7. bylo křesťovo po čtyřikrát u sv. zpovědi a sv. přijímání a to: dne 3. listopadu, pak dne 16. prosince odpoledne u sv. zpovědi a dne 17. prosince 1896. dopoledne u sv. přijímání, ježto toho času konaly se v Újerdě sv. missie; pak dne 3. května a 13. července 1897.

V době od 10. do 26. října 1896. se na křesťovské škole nevyučovalo, jelikož se vyskytl případ onemocnění spalou ve školní budově. Zaměstkaný čas vyučovací byl pak během školního roku úplně nabraven.

V měsíci prosinci a lednu většina školních dětí onemocněla dusivým kašlem, kterých do křesťovské obce byl navlečen z Újerdě a Druovic. Školní dítěto žádné však mu nepodlehlo životem.

Dne 30. dubna 1897. konala se u přítomnosti pana s. k. okresního školdozorce A. Lichy školní visitace a dne 18. května t. r. zkouška ze sv. náboženství v Újerdě.

Dne 5. července 1897. odebral se dosavadní katecheta P. Fr. Goldmann na své nové působení do Sternberka. Na jeho místo pak ustanoven byl novosvěcenec P. Jan Řehánek z Místku.

Na počátku škol. roku 1896/7. započalo bylo do křesťovské školy 52 chl. + 66 děv. = 118 dětí,
 ve školním roce „ „ přibýli 2 „ + 4 „ = 6 „
 ve „ „ „ vystoupili 10 „ + 8 „ = 18 „
 Na konci škol. roku „ „ bylo 44 „ + 62 „ = 106 dětí.
 O právních věcech neměla z nich 7 + 1 „ = 1 „

xapicet dne 16. měs. září 1897. slavnými „Službami Božími“
v Ujeadě.

Na počátku tohoto školního roku xapicáno bylo do xaději
školy 124 xáků, pročež výnosem veleslavné c. k. moravské
zemské školní rady ze dne 22. října 1897. čís. 11965. ponecháno
xaze pro tento školní rok polodenní vyučování.

V měsíci listopadu 1897. podala místní školní rada spolu
s představenstvem obce xádost o povolení subvence x prostřed-
ků zemských na stavbu xdiji nové dvojtřídní budovy školní.
Xádosti této veleslavná c. k. zemská školní rada výnosem
ze dne 19. dubna 1898. čís. 40. nevyhověla, poněvadž ve předlože-
ných stavebních nákresech shledány byly vady, jež třeba
opravit. V měsíci prosinci 1898. však má se xádost tato
obnoviti.

Z té příčiny stavební nákrezy dány staviteli p. Frant.
Nováčkovi ve Vyrovicích ke přepracování dle náčrtku,
shotoveného technickým oddělením veleslavného c. k. mor.
místodržitelství.

Xáměna schváleného stavebního místa na pauském
pozemku za obecní pozemek neprovedena ze sobeckých
zájmů některých občanů, ač obec se xáměny té mohla
míti velký prospěch.

Následkem toho, že xáměna ona neprovedena, nevozil se
ani stavební kámen na schválené stavební místo.

Většina občanů xaze počala naléhati na místní školní

laciněji se tu provede.

Mexi tím v měsíci lednu 1893. zvoleno bylo nové obecní zastupitelstvo. Starostou zvolen Jiří Machů, rol. čís. 29, radními: Josef Feichmann rol. čís. 9. a Jan Machů, rol. čís. 111. Změnou představenstva obce dostala se stavba školy do nového stadia. Dne 24 ledna usnesl se obecní výbor navrhnouti za stavební místo pro novou školní budovu zmiňované již zahradky parc. čís. 123, jakožto společný majetek Františka a Kateřiny Janků čís. 84, Martina a Kateřiny Trčkových čís. 100 a Jana a Anny Bnličkových čís. 86, pak obecní pozemek parc. čís. 124 a zahradku parc. čís. 125. náležející manželům Františkovi a Veronice Moxgrovým, čís. 83. celou, kdežto dříve jen ^{malá} část této zahrady byla navržena Kromě toho ke zvětšení stavebního místa, aby se přibralo návrší parc. čís. 4448, kolik tohoto pro účely školní bude možné upotřebiti, tak že by nové stavební místo mělo výměry asi 1085 m².

Zároveň povolil obecní výbor, že pokusné pole a školní zahrada zřídí se ve výměře 20 acri na obecní roli „Bojatině“, asi 300 m od stavebního místa vzdálené.

Následkem tohoto usnesení jednáno ve věci odkoupení těchto parcel s jejich majiteli pro případ schválení za stavební místo pro novou školu. Za parcelu čís. 123. navázala se obec dáti 120 zl. a za parc. čís. 125. pak 300 zl. a m.

Na to podána slavní c. k. okresní školní radě žádost o vyslání technického znalce ku prohlídnutí tohoto místa.

Ve m. prosinci úmru 1898 sebrána předána zaslání

opatření cílky pro novou budovu školní. Až pak
v pruském lese větší část jedlového stavebního dřeva a pak
od jednotlivých občanů potřebné ku stavbě dubové dřevě.
Potom najati skláři, kteří v měsíci květnu dali se
do práce.

Na zvláštní opatření stavebního materialu povolena
obecní přirážka pro rok 1898, ve výši 211% ku všem
přírodním daním.

Dne 13. června 1898. přijel p. e. k. inženýr Fr. Sedláček
z Uh. Hradiště ku přehlídce nového stavebního místa.

Poněvadž bylo nyní o část zahrádky parc. čís. 125 přetřeno,
uznal je vhodným pro novou budovu školní; výnosem
pak slavné c. k. okresní školní rady v Uh. Brodě ze dne
18. června 1898. čís. 1050. žk. povoleno bylo, aby na tomto místě
nová budova školní vystavěna byla.

V měsíci pak září 1898. odkoupeno bylo toto stavební
místo obcí za 150 zl. r. m., jak dříve již bylo umluveno.

V měsíci listopadu 1897. stal se J. E. p. ministru kultu a vy-
učování baron Gautschi z Frankenthürnu předsedou minister-
stva. Jeho úřad zaujal pak hr. Latour. Když pak asi po
čtyřicet roků toto ministerstvo odstoupilo a nastoupilo minister-
stvo hr. Fr. Thuna, stal se ministrem kultu a vyučování
hr. Byland Rheidt.

V měsíci lednu katecheta zdejší P. Jos. Řehánek přeložen z Újezda
do Pímařova; jeho místo nastoupil P. Jos. Řeháček, dosud koopera-
tor ve Vranové Zhotě.

Těto školního roku vystoupila z místní školní rady polo-

Ze členy místní rady školní zvoleni: Jiří Machů, starosta a Jan Machů, radní.

Ze náhradníky zvoleni: Josef Reichmann a Martin Trčka.

Když pak nově zvolení členové složili slib, provedena byla dne 4. říjní 1898. volba předsedy a místopředsedy. Za předsedu zvolen Jiří Machů, starosta, a za místopředsedu radní Jan Machů.

Na učebné pomůcky věnovala místní rada školní v tomto roce 30 zl. 50 kr. a to: na fyzikální pomůcky 17 zl., na ná-
kovskou knihovnici 7 zl., na kružidlo 1 zl. 50 kr. a na opatře-
ní listů k mapám a přírodopisným obrázkům 5 zl.

Občanská záložna ve Val. Kloboučích věnovala zdejší škole na učebné pomůcky 5 zl. Za obnos ten nakoupeno 10 Meinholdových obrázků přírodopisných, vydaných nákladem Jauského v Táboře.

"Lehrmittelcentrale" ve Vídni darovala zdejší škole sbírku 50 kusů pěkných necostů.

Na oslavu nejvyšších jménin J. J. V. V. obcevalo žactvo zdejší školy dne 4. října a 19. listopadu 1897. "Duchům Božím" v Ujezdě, načež ve školní budově o významu těchto dnů promluvil správce školy; žáci pak přednesli příhodné deklamace a zapěli několik písní.

Během školního roku bylo žactvo po třikráte u sv. apo-
vědi a sv. přijímání a to: dne 23. listopadu 1897., dne 25. dub-
na 1898. a dne 11. července 1898.

V době od 10. února 1898. do 16. 4. m. bylo vyučování na
zdejší škole z nářecí obvodního lékaře přerušeno, jelikož ve
školní budově onemocněly děti osýpkami.

Čejčky ve zdejší obci zvočně se rozšířily a stávaly
jedna až asi do polovice března. Zemřel na ně jeden chla-
ček. V květnu vyskytly se zase mezi školními dětmi, než šovic-
ky.

Dne 9. března 1898. konala se školní visitace na pří-
tomnosti c. k. okresního školdozorce p. et. Lichy; dne 20. květ-
na pak zkouška ze sv. náboženství v Újezdě.

Na počátku školního roku 1897/8. započáno bylo do zdejší
školy

5 chl. a 72 děv = 124 žáků
5 " + 3 " = 8 "
10 " + 19 " = 29 "
1 " — = 1 "

Ve školním roce přibyli

Ve " " vystoupili

" " " zemřel

Na konci školního roku zbylo 46 chl. a 56 děv = 102 žáci.

Viděl Ant Licha
c. k. okr. inspišk.

Školní rok 1898-99.

započat dne 16. měs. září 1898. slavnými Fluxbami
Božími v Újezdě.

Na počátku tohoto školního roku započáno bylo do zdejší
školy 112 žáků vesměs školou povinných, pročež výmo-
rem c. k. zemské školní rady ze dne 21. října 1898. čís.
12. 938. ponecháno zase pro tento školní rok položení
vyučování.

10. září 1898. stihla naši panovníckou rodinu

rozsáhlou výstavkou vrahů Luccheniho zavražděna byla na pobytu svého ve švýcarském městě Ženevě, kam se byla odebrala na zotavenou.

Žádostní list, která dne 19. září 1899. sloužena byla na její Veličenstvo, přítomny byly děti všech škol farnosti újedské.

V měsíci září podány nové plány na stavbu nové budovy školní ke schválení c. k. zemské školní radě. Schválení toho se jim také tentokrát dostalo.

Provedení stavby nové dvojtřídní budovy školní radě no bylo cestou offertního řízení dne 20. listopadu 1898. staviteli p. Frant. Novákovi z Vyrovic, jenž slovil a rozpočtené sumy 6% a stavební náklady v sumě 300 al. Ku dražbě této dostavili se pouze dva stavitelé a to: Fr. Novák z Vyrovic a Hlaváč z Klobouk.

Vyhlášení stavby provedeno bylo c. k. státním technikem p. Sedláčkem z Uh. Hradiště dne 9. prosince 1898. o 3. hod. odpoledne.

V měsíci prosinci t. r. podána místní školní radou a představenstvem obce opětová žádost c. k. zemské školní radě o udělení subvence a prostředků zemských na tuto stavbu. Žádosti této bylo vyhověno, neboť c. k. zemská školní rada výnosem ze dne 28. dubna 1899. čís. 15.992/98. povolila ke provedení stavby této subvenci v obnosu 1500 al.

Ke stavbě nové budovy školní započato záhy na jaře. V měsíci únoru 1899. vykopána a vyvedena

započato s kypáním základů. Do konce měsíce
provedena byla stavba ax zároveň s vrchní částí sken
v prvním patře, měci musela být práce zastavena
pro nedostatek cihly. Latím stavěna tedy hospodár-
ská stavba do 20. května 1899, kdy redníci na delší
dobu odešli.

Pro deštivé počasí nebylo možno v krátké době cihly
shotoviti, ačkoliv 3 rodiny cihlářské ji dělaly, tak že
teprve dne 10. července mohlo se opět ve stavbě pokračovati.
Dne 6. září podnikl prohlídku této stavby státní tech-
nik p. ing. Sedláček za přičinou schválení různé stao-
by a zároveň dovolil, by se ve stavbě ještě tohoto roku
smělo pokračovati.

Na stavbě této nové budovy školní obec sama dodá-
la veškeré stavební dřevo, desky, kámen, cihlu, tašky,
vápno a písek. Dovor tohoto materialu byl poskytnut obci zdarma.
Na krytí výloh spojených se stavbou touto vypráčila
si obec obnos 9000 zl. čili 18.000 Kč ze zemědělské banky
markrabství Moravského v Brně, splatný ve 40 ti letech
se 4% úrokem a 1% splátky na kapitál.

V měsíci červenci ohrazena byla tyčkovým plotem
nová školní zahrada, avšak tentokrát jen se dvou stran,
pro nedostatek tyček. Je tyčky nasekány byly hned
v jinoru, nebylo lze občanů dříve přiměti ku ohrazení.

Na rozmnožení učebních pomůcek povolila místní
rada školní pro školní rok 189⁸/₉ obnos 15 zl.

Občanská záložna ve Val. Kloboucích věnovala zdejší
školní knihovně 3 zl. Zakoupeno tedy 25

Na oslavu nejvyšších jménin J. J. V. V. obcovalo řáctvo sdějí školy dne 4. října a 14. listopadu 1899 v Hlubčím Božím v Újerdě. Vyjmenamú těchto dnů řáctvo promluvil správce školy.

Dne 2. prosince 1898. na oslavu 50. letého jubileání Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I. obcovalo řáctvo slavným Hlubčím Božím v Újerdě, načež ve školní budově o vyjmenamú onoho dne promluvil správce školy. Chystaná školní slavnost a nařízení J. E. p. ministra kultu a vyučování odpadla, na příčinou hlubokého smutku Jeho Veličenstva.

Během školního roku bylo řáctvo po třikráte u sv. xprovědi a sv. přijímání, a to: 7. listopadu 1898, dne 14. dubna a 19. července 1898.

Dne 27. ledna 1899. konala se školní visitace na přítomnosti c. k. okresního školdoxorce p. A. Sicha.

Dne 18. května 1899. konána zkouška ze sv. náboženství v Újerdě.

Školní xprávy rozdávané byly řáctvům během roku 4 krát a to: 1. prosince 1898, 1. března, 1. června a 31. července 1899.

Na počátku školního roku 1898/9. xapsáno bylo do
 xdejší školy 50 chl. a 62 děv. = 112 xáků
 ve školním roce vstoupili 3 " " 9 " = 10 "
 " " " vystoupili 9 " " 9 " = 18 "
 na konci školního roku xbylo 44 " 60 " = 104 ž.

V. d. l. A. Sicha, c. k. okres. insp. šk.

Školní rok 1899 - 1900.

započít dne 16. měs. září 1899 slavnými službami Božími a vzýváním Ducha sv. v Újezdě.

Na počátku tohoto školního roku započáno bylo do zdejší ^{školy} 716 žáků velmi školou povinných, pročč výnosem c. k. zemské školní rady ze dne 6. října 1899. čís. 13722. ponecháno zase při zdejší škole pro tento školní rok polodenní vyučování.

Na jaře, a to v měsíci květnu, počato s dodělávkou nové budovy školní. Dodělávka ta se velmi protáhla, neboť, ačkoliv nařízeno bylo výnosem c. k. okresní rady školní v Úh. Brodě, ze dne 19. února 1900. čís. 2023. št., aby do konce června 1900. stavba nové budovy byla úplně dokončena, přece o vyslání komise ke schválení této stavby ke účelům školním mohlo být zařadeno teprve dne 17. července 1900.

Komise ustanovena byla na den 3. srpna 1900. o 3. hodině odpoledne.

Stavba shledána byla celkem vyhovující účelům vyučovacími. Po komisi nařízeno pak bylo výnosem c. k. okresní rady školní ze dne 7. srpna 1900. čís. 1532. št. následující:

- 1.) Plot kolem zahrady před školní budovou, kolem dvora a šlocvičny budix doholoven a letní šlocvična veškerým šlocvičným nářadím opatřena.
- 2.) Ventilace v áknech učeben přeměněna bud' ... a ošerořena udržěti dala.

3) Dvř budix řádně urovnan a vyšetřkována a rychlé odvádění vody dešťové postaráno.

4) Prahy dveří opatřeny budte železnými pásky.

5) Před schody do shodby položena budte dvě škrabátka dřevěná na čištění obuvi.

6) Hnojště budix řádně upraveno a se chltiva ku hnojšti krytý kanál ku odvádění zřízen.

7) Pozemek stavební a školní zahrada budte v pozemkové knize i se školní budovou obci školní připsány, a pak-li by nemovitosti připsány byly politické obci, budix v pozemkové knize vyznačeno, že školním účelům slouží.

Výnosem pak c. k. zemské školní rady z dne 17. srpna 1900. čís. 11760. povoleno bylo otevřítí počátkem školního roku 1900-1901 druhou třídou při zdejší obecné škole.

Prvým vyučitelem při této škole ustanoven dekretem c. k. okresní rady školní v Uh. Brodě z dne 12. září 1900. čís. 1754. šk., kandidát učitelství Vilém Fryč z Hojsova,

kteřý absolvoval ústav učitelský v Kroměříži.

Nová budova školní posvěcena byla dne 16. září 1900 důstojným p. farářem P. Janem Firkem z Újezda, na assistence vp. kaplana P. Jos. Řezáče, který pak promluvil příležitostnou řeč ku této slavnosti se odnášející.

Při svěcení tom zapřeli páni kollegové z farnosti újezdské dva slavnostní sbory.

Počasi toho dne bylo velmi krásné, pročž účasten-

přítomno bylo na tisíc osob. A Ujexda pruslo
ke této slavnosti veliké množství lidu v průvodu
kněží a knolky.

V měsíci květnu 1900. dostala plot okolo školní za-
hrady, proti níž panuje v obci veliká předpojatost,
jakožto ke věci zbytečné, a následovně ani obecní výbor
nechce na její zřízení ničeho povolit. Ochrána byla
jen s velikým nátlakem správce školy.

Na učební pomůcky darovala „Občanská záložna“
ve Val. Kloboučích pro zdejší školu obnos 10 K, jichž
část se používá na pořízení některých nejn nutnějších
potřeb pro školní zahradu, jelikož místní školní
radou zakoupeno bylo učebních pomůcek za 242 K
50 h.

Na oslavu nejvyšších jménin jeho Veličenstva obcevala
řadvo zdejší školy dne 4. října 1899. slavněm Božím
v Ujexdě, a dne 21. listopadu přítomno bylo mái sv. za
její Veličenstvo zemřelou paní císařovnu Alžbětu, jako
jméniny její připadly toho roku na neděli 19. listopadu.

Během stejného roku bylo řadvo po třikráte u sv.
zpovědi a sv. přijímání, a to: dne 28. listopadu 1899,
7. května 1900, pak 3. července 1900. dopoledne u sv. zpovědi,
a dne 4. července dopoledne u sv. přijímání, zároveň s birmováním.

Dne 12. března 1900. konala se školní visitace za
přítomnosti c. k. okresního školního dozorce p. Ant. Šichy.

Dne 23. dubna 1900. konala se zkouška ze sv. nábožen-
ství v Ujexdě za přítomnosti dp. děkana P. Piernylov-
ského z Val. Klobouk, a dne 3. července 1900. konala

Nová budova školní ve Vys. Poli, vystavěna
v r. 1899. a 1900. Počalo se v ní vyučovati dne 16/9. 1900.

Starší budova školní ve Vys. Poli, v r. 1899.

Školní správy rozdělovány byly zátkám během školního roku po čtyřechráte a to: dne 1. prosince 1899, 1. března, 16. května a 31. července 1900.

Na počátku školního roku 1899.-1900. zapsáno bylo do zdejší školy 47 chl. a 69 děvčát = 116 žáků.
Ve škol. roce nastoupili 4 " a 4 " = 8 "
" " " vystoupili 12 " a 13 " = 25 "
Na konci školního roku zbylo 39 " a 60 " = 99 žáků.

V. uč. Ant. Šimber
r. k. star. doz. šk.

Školní rok 1900.-1901.

Nový školní rok započat dne 17. září 1901. slavnými slavnostmi Božími v Újerdě a vyjádřením Duchů sv.

Na počátku tohoto školního roku zapsáno bylo do zdejší školy 111 žáků, kteří byli vyučováni ve dvou třídách. V první třídě bylo 43 žáků, ve druhé pak 68.

V první třídě vyučoval správce školy V. Podzemný, ve druhé třídě vyučoval ml. učitel Vilém Fygl.

Decretem c. k. zemské školní rady ze dne 30. listopadu 1900 čís. 18.600 jmenován byl dosavadní správce školy V. Podzemný nadučitelem při této škole.

1901. čís. 655 jmenován byl instruktorem školních zahrad
nadučitel František Tománek z Horního.

Na místo pensionovaného zemského škol. inspektora
Václava Rojta, byl vyvolán vládou jmenován, a k zem-
ským inspektorem Antonín Krondl, asavadní učitel
a k paedagogia v Kroměříži.

Dne 2. června 1901 konána volba dvou členů do místní
školní rady a jednoho náhradníka. Na místo vyvolaných
členů místní školní rady Františka Janošě a
Josefa Lvonka č. 71. zvoleni za členy: Martin Trčka
a František Moxgva č. 19., za náhradníka pak Josef
Lvonka čís. 49.

Na zařízení školní zahrady darovala „Převrácená“
záložna ve Val. Kloboučích zdejší škole 10 korun.

Při oslavě nejvyšších jménem dne 4. října 1900. ko-
nala se zároveň oslava 70. let narozenin jeho Veličenstva
císaře Pána. Žactvo přítomno bylo toho dne i se sbo-
rem učitelským službám Božím v Újerdě, načež ode-
bralo se do školní budovy, kdež jemu o výsádku
dne promluvil V. Trýlč, načež žactvo zapíjelo něko-
lik písní a předneslo vhodné deklamace.

Na této slavnosti pozvána byla také místní školní
rada a obecní zastupitelstvo.

Dne 19. listopadu 1900. přítomno bylo žactvo zdejší
školy službám Božím v Újerdě, které konány byly
za její Veličenstvo, zesnulou paní císařovnu Alžbětu.

Dne 12. května 1901 konána byla vizitace zdejší

Dne 3. června 1901. konala se zkouška ze sv. náboženství v Hředě na přítomnosti dp. arcikněze P. A. Přemyslovského z Val. Klobouk.

Během školního roku bylo křtovo pro příkráte u sv. xprovědi a sv. přijímání, a to: 26. listopadu 1900., 6. května a 8. července 1901.

Školní xprávy byly křtkům během školního roku rozdávány po čtyřikráte, a to: 17. prosince 1900., 1. března, 17. května a 31. července 1901.

Na počátku školního roku 1900. - 1901. xapsáno bylo do xdejší školy	43 chlapců a 68 děv. = 111 xáčků,
Ve školním roce vstoupilo	7 " = 7 "
" " " vystoupilo	5 " a 14 " = 19 "
Na konci škol. roku xbylo	38 chl a 61 děv. = 99 xáčků.

Jedna xáčka na příčinou očního neduhu od 30. března neúčastnila se školního vyučování.

Dne 9. června 1901. o 5. hod. odpoledne prostřena byla xdejší obec velikým požárem, jenž v půl ho-
diny padlo za obět 16 rolnických usedlostí s veškerými obytnými i hospodářskými staveními, hospodář-
skými stroji, řádkem, potravínami a pncí.

celá škoda pácila se na 70 tisíc korun.

V. děl Ant. Pich
r. k. okr. mosp. stě.

Tento školní rok započat dne 16. září 1901, slavnými
službami Božími a vyjádřením Ducha sv.

Ve počátku tohoto školního roku započato bylo
do zdejší školy 109 žáků vesměs školou povinných,
kteří byli vyučováni ve dvou třídách.

V I. třídě bylo 48 žáků, ve druhé pak 61.
V první třídě vyučoval nadučitel V. Podzemný,
ve druhé třídě ml. učitel Vil. Trýlč.

Na zřízení školní zahrady darovala
"Občanská záložna" ve Val. Kloboucích zdejší
škole 10 K, katecheta P. J. Rexač s před. katechismů pro obou žáky.

Na oslavu nejvyšších jménin jeho Veličenstva
cisáře Františka Josefa I. sbeovalo žactvo zdejší
školy dne 4. října 1901. službám Božím v Újerdě.
O významu toho dne promluvil žactvu nadučitel
V. Podzemný.

Dne 19. listopadu 1901. přítomno bylo žactvo
zdejší školy mši sv. za v Újerdě za její Veličenstvo
zemřelou při císařovnu Alžbětu.

Dne 8. března 1902. konala se školní visitace
za přítomnosti c. k. okresního školdozorce pana
Ant. Sichy.

Dne 10. června 1902. konala se zkouška ze sv.
náboženství v Újerdě za přítomnosti dp. arcikněze

... Val. Klobouk.

25. dubna a 23. června 1902.

Školní správy byly náležitě během školního roku usměrňovány po čtyřikráte, a to: dne 16. prosince 1901, dne 1. března, 15. května a 30. července 1902.

Na počátku školního roku 1901. - 1902. napsáno bylo do zdejší školy 44 chlapců + 65 děvčát = 109 ž.
Ve škol. roce nastoupilo 2 " + 3 " = 5 ž.
Ve škol. roce vystoupilo 2 " + 11 " = 13 ž.
Na konci školního roku zbylo 44 " + 57 " = 101 žák.

Školní rok 1902. ukončen byl slavnými sloučbami Božími a „Te Deum“ v úterý dne 30. července 1902.

Dne 20. a 21. října 1902. konána byla v místnostech „Občanské Besedy“ ve Val. Kloboucích výstava o voce ze zdejšího politického okresu, která byla hojně obeslána zvláště obcemi soudního okresu Val. Klobouckého, a pěkně se vydařila.

Ve dnech 14. - 19. dubna 1902. konal hospodářský spolek soud. okresu Val. Klobouckého štěpařsko-ovocnický kurs ve Val. Kloboucích, na němž přednášel p. inspektor ovocnictví Fr. Suchý z Brna, pak ředitel zimní hospodářské školy v Uh. Brodě p. Lhotský. Tohoto kursu zúčastnil se s povolením c. k. okresní rady školní také zdejší učitelský sbor.

V měsíci červnu 1902. podniknuto bylo sčítání živnosti rolnických, živnostenských podniků a pomocných dělníků. Ve zdejší obci bylo napočteno 115 rolnických živností, 12 podniků živnostenských a 60 pomoc. dělníků.

Školní rok 1902.-03.

započat dne 16. září 1903. slavnými sloužbami Božimi a vyjíváním Ducha sv. ve farním chrámu Páně v Újezdě.

Na počátku tohoto školního roku započáno bylo do zdejší školy 114 žáků, z nichž 1 byl školou nepovinný. Žáci ti to byli vyučováni ve dvou třídách.

V I. třídě byli 53 žáci a ve II. třídě 61 žák.

V I. třídě vyučoval nadučitel V. Podzemný, a ve II. třídě ml. učitel Vilém Trýlč, který v měsíci listopadu 1902 podnikl zkoušku učitelské způsobilosti před s. k. zkoušební komisí v Kroměříži s dobrým prospěchem.

Na učebné pomůcky zdejší škole darovala „Občanská záložna“ ve Val. Kloboucích 10 Kč a záložna Raiffeisenova farnosti újezdské 7 Kč.

Na peníze tyto zakoupen byl slakoň (7 Kč) a obrázky ke vyučování štěpařství, vydané českým oddělením zemědělské rady moravské dle návrhu inspektora ovocnictví Fr. Suchého.

Na oslavu nejvyšších jménin Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I. obcoulo žactvo zdejší školy dne 4. října 1902. sloužbám Božím v Újezdě.

O výjnamu toho dne promluvil žactvu správce školy.

ji císařovnu Alžbětu.

Dne 14. května 1903. konala se zkouška ze sv. náboženství v Újradě za přítomnosti dp. arcikněze P. Ant. Přemyslovského a Val. Klobouk.

Jako jiná léta i, v tomto školním roce bylo záctvo po třikráte u sv. zповědi a sv. přijímání. Školní správy také byly záctvou po čtyřikráte rozdávány.

Na počátku škol. roku 190²/₃. zapísáno bylo do zdejší školy 52 chl. a 62 děv. = 114 ž.
ve škol. roce vstoupili 0 " 3 " = 3 ž.
" " " vystoupili 9 " 14 " = 23 "
na konci šk. roku zbylo 43 chl. a 51 děv. = 94 ž.

Školní rok 190²/₃. ukončen byl slavnými slavnými Božími a „Te Deum“ v Újradě dne 31. července 1903.

Dne 16. října 1902. konána volba poslanců do zemského sněmu za venkovské obce. Vokrese zdejším vystoupil jako kandidát s programem agrárním nadučitel Josef Rosík ze Bzové, jakožto předseda hospodářského spolku bojkovského. Podleh však kandidátu klerikálnímu J. U. Dr. Moř. Hrubanovi, advokátu z Plomouce, ježto na voliče jeni veliký nátlak ze strany kněží, kteří nedýchali se proti učitelstvu rozepisovali na představenstva obcí handlové letáky. J. Rosík dostal pouze 45 hlasů, dr. Hruban pak 111.

I ve zdejší farnosti při volbách těchto bylo volnictvo rozšířováno proti učitelstvu a dle toho se také zachovalo, neboť ve všech pěti zdejších obcí nedostal J. Rosík ani jediného hlasu.

V obci zdejší před volbou volitelů starosta velmi se přičinil, aby nadučitel nebyl zvolen voličem. Václavem lito a sít se

pro čistění školy, již doposud za obce obstarávali náklady
majata školnice stana Machů č. 32., nadučitelé odebrán
obecní pozemek, jehož po 13 let bezplatně užíval, zvýšeno mu
bylo značně nájemné z jiných obecních pozemků, již měl od
obce pronajmuty, a to v době, kdy již jiných pozemků najmouti
nebylo lze, dítky pak jeho také nebyly více osvobozeny od
školního. Tak se občané odměnili svému učiteli, který po
13 let neúspěšně pro blaho obce pracoval, a jejíž krátce před
volbou chtěli zménovati za zásluhy o obec-šestným občánem,
ke čemuž jen následkem voleb nedošlo (sjednaný diplom čestného občánství
byl pak vyprovázen u tiskárny)*

V polovici měsíce listopadu 1902. nastaly kruté mrazy
přes 20° R., které pokračovaly až do Vánoc. Teprve potom nastala
obleva, která pokračovala až do polovice ledna, načež do konce
ledna zase panovaly kruté mrazy. Po celou zimu bylo
sněhu celkem málo, byť koncem února zmizel úplně.

Počátkem března 1903. nastalo velmi krásné počasí, jako
v létě, tak se volníci v březnu mnoho povali a i krmáky
po většině zasáceli, což byla ve zdejšího kraji věc nevidaná.
Poslední týden v březnu nastalo počasí deštivé, které pokračovalo
až do polovice měs. dubna. Dne 18. a 19. dubna 1903. napádl
spousta sněhu, se přemísčeno bylo veškeré spojení s okolními
obcemi. Sníh způsobil toho času na lesních stromech veli-
kých škod.

Dnem 16. srpna 1903. počal docházeti do obce zdejší, jakož i do
ostatních obcí poštovního obvodu val. klobouckého, listovní
denne, vyjímaje neděle, čehož oba tyto díle tři roky se
domáhaly.

Koncem měsíce srpna 1903. byl zlatinní podnikatel při

Uk. škodě zatím. produčitelem při rozšíření obecné školy v Poslovicích.
Na jeho místě od 1. září 1903. ustanoven byl zatímním produčitelem
při zdejší škole František Stella, dosud zatím. produčitel v Poslo-
vicích.

Videť

Ant. Sicha
v. k. v. k. doz. šk.

Školní rok 1903-04.

započat dne 16. září 1903. slavnými službami
Božimi a vyjíváním Ducha sv. ve farním chrámu
Páně v Újerdě.

Na počátku tohoto školního roku napsáno bylo
do zdejší školy 109 žáků, z nichž 2 byli školou
nepovinní. Žáci ti to byli vyučováni ve dvou třídách.

V I. třídě byli 54 žáci a ve II. třídě 55 žáků, celkem
tedy 109 žáků. V I. třídě vyučoval nadučitel V. Pod-
zemný a ve II. třídě ml. učitel František Stella, který
nastoupil službu při zdejší škole dnem 1. měs. září
1903., a jenž v minulém školním roce působil na
obecní škole v Poslovicích.

Na učebné pomůcky zdejší škole darovala Rief-
feisenova záložna v Újerdě 10 K. Za obnos tento za-
koupeny ke náhornému vyučování Janského. Obrazy
dílů a ^{návrhů} řemeslníků". K tomu přispěla místní školní
rada 4 K. Zakoupeny také 3 obrazy zoologické
za 3 K. Přemysl ^{králů} města Uk. Brodu od J. Klucery za 2 K.

Peněvadě v minulém škol. roce objednané obrazy
paříské, jež měly býti vydány řes. odborem zemědělské
rady moravské, nebyly vydány, za obnos 10 K. Obě-
skou xaloxnou ve Val. Kloboucích xdejší škole na učeb-
ní pomůcky darovaný a na tyto obrazy věnovaný, počít-
zený rámec ke nápisům a obrakům na stěnách vy-
řezným a xakoupena skříňka na brouky za 4 K.
Ve školní xahradě pořízen živý plot, na nějž ze xdej-
šího revíru xakoupeno 1000 smrčků za 4 K.

Na oslavu nejvyšších jmenin jeho Veličenstva císaře
Františka Josefa I. obcovalo řactvo xdejší školy dne 4.
října 1903. slavněm Božím v Újexdě. O významu
toho dne promluvil řactvou správce školy.

Dne 19. listopadu 1903. přítomno bylo řactvo xdejší
školy mši sv. Újexdě za její Veličenstvo xesmulo-
u císařovnu Alžbětu.

Dne 26. ledna 1904. konána byla visitace xdejší
školy p. c. k. okres. školdoxorcem Ant. Lichou.

Dne 16. května 1904. konala se zkouška ze sv. ná-
boženství v Újexdě u přítomnosti dp. arcikněze P. Ant.
Piemyslovského z Val. Klobouk.

Řactvo bylo v tomto školním roce po třikráte
u sv. zpovědi a sv. přijímání.

Na počátku škol. r. 190³/₄ xapsáno bylo do xdy-
ší školy 51 chl. a 38 děv. = 109 xáků,
ve školním roce vstoupili . . . 4 " a 5 " = 9 "
" " " vystoupili 10 " a 8 " = 18 "
za první škol. r. xbylo . . . 45 " a 55 " = 100 "

Školní rok 1903/4 ukončen byl dne 30. července 1904. slavnými sloučením Božími v Újezdě.

Dne 20. března 1904 konána byla volba nového obecního výboru; proti volbě té však podány byly námitky, ježto dle počtu oprávněných voličů mělo býti voleno 12 členů obecního výboru na místě dosavadních 9; s. k. místodržitelství námitce této vyhovělo a provedenou volbu zrušilo. Nová volba konána byla dne 19. června 1904. Do obecního výboru byli zvoleni:

Jan Machů rol. č. 28., Fr. Moxgova, rol. č. 19., Jos. Moxgova rol. č. 37., Josef Žvonek, rol. č. 72., Josef Žvonek, rol. č. 49., Martin Ficka, rol. č. 100., Jos. Machů, rol. č. 11., Jos. Machů, rol. č. 36., Fr. Janoš, rol. č. 55., Fr. Jakoubek, rol. č. 32., Jos. Feichmann, rol. č. 9., Jan Korčinek, rol. č. 56.

Z těch zvolen starostou opět Jan Machů č. 28. Prvním radním zvolen Fr. Janoš a druhým radním Josef Machů č. 11.

Dne 29. června konána volba dvou členů a 1 náhradníka do místní školní rady a vystoupilé dva členy Jana Machů č. 28. a Jiřího Machů č. 29. a za náhradníka Jos. Feichmanna.

Při volbě této zvoleni byli za členy místní škol. rady: Jan Machů č. 28. a Josef Žvonek č. 72. Za náhradníka zvolen opět Josef Feichmann.

Ježto Josef Žvonek dne 20. července 1904 složil slib, byla dne 24. července 1904. konána volba předsedy a místopředsedy. Za předsedu zvolen opětně Jan Machů č. 28. a za místopředsedu Jos. Žvonek č. 72.

předseda c. k. okresní školní rady a c. k. okresní
hejtman v Uh. Brodě Stanislav Chastowski.
Jeho nástupcem stal se c. k. místopředsedelský
sekretář Bedřich Remes.

V tomto roce byla velmi mírná zima a eněhu
také bylo velmi postrovnu. Že přičiny se začalo
na jaře záhy (počátkem března) sítí, tak že do konce
března byla většina jarních polních prací ukončena.
Na jaře jen velmi xřídka přišlo a to vřady jen málo.
deští spadlo, léto pak bylo velmi suché a parné,
tak že teploměr po dlouhou dobu ukazoval na
slunci 40° R. Následkem sucha obilí záhy do-
xřálo, tak že v první polovici srpna byly xně již
skončeny, což na xdejší kraj byl zjev nevidaný.
Okopaniny, jetele a ořavy na hřkách dlouho-
vajícím suchem byly velmi poškozeny. Druhých
jetelů a ořav nebylo téměř žádných, jen místy
na mokřinách byla slabá ořava.

Také vody se nedostávalo, tak že potoky a po-
většinou i studny vyschly. Ovoce následkem
sucha opadalo, karlátko velmi; ovoce pak, kte-
ré xbylo, bylo xakrsalé.

Tráva na pastvinách byla úplně vypálena, tak
že dobytek se musel doma krmít. Následkem
toho, také cena dobytka velmi klesla.

Viděl Ant. Troha,

Školní rok 1904-05.

započat dne 16. září 1904 slavnými sluxbami Božími a vyjíváním Ducha sv. ve farním chrámu Páně v Újerdě.

Na počátku tohoto školního roku zapváno bylo do zdejší školy 114 ž. Žáci ti to byli vyučováni ve dvou třídách.

V I. třídě byl 51 žák, ve II. třídě 63 žáci, celkem tedy 114 žáků.

V I. třídě vyučoval nadučitel V. Podzemný a ve II. třídě učitel František Stella.

Na učebné pomůcky zdejší škole darovala Raiffeisenova záložna v Újerdě 20 K a „Občanská záložna ve Val. Kloboucích 8 K.

Z toho zakoupeny pro učitelskou knihovnici „Dobrá knihy“ „Dějiny Moravy“ za 20 K, pak pro školní zahradu potůb za 6.20 K a to: 500 omříků a doničkou a vyzávením 4.30 K, dusený a gauloně 1.90 K; na hotovosti zbylo 1.80 K; z toho vyplaceno knihovničovi 10 K od doničky, jinak zbylo 1.70 K.

Místní školní radou byly pro školu zakoupeny „Plací budky“ (12 kusů) se 6ti tabulkami od Jindřicha Vorla z Dobré Vody za 12 K, pak pořízeno 10 rámců ku Janského nástěnným obrazům přírodopisným a listy ke jednomu obrazu za 14.40 K, pak 1. sv. České knihovny mřádek za 6.72 K.

Na oslavu nejvyššího jmenin jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I. obcovalo zactvo zdejší

O významu tohoto dne promluvil řáctvo
správce školy.

Dne 19. listopadu 1904 přítomno bylo řáctvo
zdejší školy mši sv. v Újerdě na její Veličenstvo
kronulou paní císařovnu Alžbětu.

Od 1. května do 25. června 1905. vyučoval
správce školy v obou třídách polodenně, po-
něvadě učitel Fr. Stella pověřen byl v této
době správou školy a vyučováním v Druho-
vých na onemocnělého kollegu Ant. Polinu,
jemuž dostalo se osmi nedělní dovolené.

Dne 16. května 1905. konala se v Újerdě zkouška ze
sv. náboženství u přítomnosti dp. arcikněze P. Ant.
Přemyslovského z Val. Klabouk.

Dne 22. července 1905. konána byla visitace zdejší
školy p. c. k. okresním školdozorcem Ant. Lichou.
Řáctvo bylo v tomto školním roce jako obyčejně
po třikrát u sv. zpovědi a sv. přijímání.

Na počátku školního roku 1904/5. zapísáno bylo
do zdejší školy 49 chl. a 65 děv. = 114 žáků,
ve školním roce vstoupili: 1 " a 2 " = 3 "
ve školním roce vystoupilo 6 " a 16 " = 22 "
" " " nemřeli 1 " a 1 " = 2 "
na konci školního roku zbyli 43 " a 50 " = 93 žáků.

Jedno děvče pro neduh očí školy nenavštěvovalo.

Školní rok 1904/5. ukončen byl dne 29. července 1905.
službami Božími a „Te Deum“ v Újerdě.

Dne 29. srpna 1905. odebral se na místo kate-

kultu a vyučování pověřen byl pak dr. Richard baron
Pienerth.

V tomto roce byla zima velmi suchá. Po novém roce
padla sponsta sněhu, který ležel až přes polovici měsíce
března 1905. Následkem toho bylo spojení s okolím
nejvíš obtížné.

Rok 1905 byl opětně velmi suchý. Travníky byly do
dobré, ale jařiny následkem sucha byly krátké
řidké. Ovoce bylo také porůdku, jen něco švestek
(5 K) a hrušek, jablek bylo velmi málo. Zemáku by
za to mnoho, že nebylo pamětníka, aby jich kdy tolik, se bylo

Maso značně se zdražilo, kdežto v r. 1904. byl 1 kg
za 1.12 K, v r. 1905. se prodával za 1.28 K.

Viděl A. Sicha,
c. k. okr. doz. s. k.

zapocet dne 16. září 1965. slavnými službami Božími
a vyjádřením Ducha sv. ve farním chrámu Páně v Újezdě.
Na počátku tohoto školního roku započalo bylo do zdejší
školy 116 žáků, kteří byli vyučováni ve dvou třídách.
V I. třídě bylo 57 žáků, ve II. třídě 63 žáci, celkem 116 ž.
V I. třídě vyučoval nadučitel V. Podzemný a ve II. třídě
zatím. učitel Fr. Stella

Na učebné pomůcky zdejší škole darovala Raiffeisenova
záložna v Újezdě 20 Kč a „Občanská záložna“ ve Val. Kloboučích
10 Kč. Za obnos tento zakoupily obrázky zemědělské
(za obnos 1260 Kč) a fyzikální přístroje (za obnos 1640 Kč) a 1 kráje
pro školní zahradu za 1 Kč.

Také F. Missler, lodní podnikatel v Brezněch, daroval
pro zdejší chudé žáky 20 Kč, za něž zakoupeno 16 kusů
čítanek od Jana Jursy díl III. Také místní školní rada
zakoupila 4 čítanky Jursovy díl II. pro chudé žáky.

Za 170 Kč, jenž zbyl od předešlého roku, zakoupily pro žákovskou
knihovnici spisy: „Valašské pohádky“ od M. Václavky za 1 Kč,
„Babička“ Bož. Němcové za 35 h a „Broučci“ za 35 h (vydání Křišto).
Pro žákovskou knihovnici byl odebrán u Hlencův „Dětský Máj“
i s knihovničkou za 4 Kč, a téhož spisovatele „Děpis národa českého“ za 40 h.

Pro učitelskou knihovnici zakoupily spisy: „Místopis okresu
Val. Klobouckého“ od V. Perínky za 660 Kč, „Základy orogea-
fie od Semeráda za 50 h, „Obrázková počtenice malíčků“ od
P. ... za 20 h. Přesně zákon o školních obcích i s defini-

školská rada povolila ještě 10K na nákupcei přístrojů fyzikálních.

Na oslavu nejvyšších jmenin Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I. obcovalo náctvo zdejší školy dne 4. října 1905. slavněm Božím v Újždě. Vůjžnamu shodně promluvil náctvu správce školy.

Dne 18. listopadu 1905. přítomno bylo náctvo zdejší školy mší sv. v Újždě, která sloužena byla na její Veličenstvo zemuloa paní císařovnu Alžbětu.

Od 15. listopadu 1905. do 1. července 1906. udělena byla k. a. konsistorii v Plomouci dovolená učitelů náboženství P. Jos. Řezáčovi, za nějž již od počátku školního roku 1905/6. až do 17. prosince 1905. vyučoval p. viceděkan P. Jan Pírek z Újžda.

Od 17. prosince 1905. do 1. července 1906. vyučoval náboženství P. Matouš Kroča, rodák ze Starého Města.

Dne 3. dubna 1906. vykonána byla visitace zdejší školy s. k. okres. školdozorcem p. Ant. Sichou. Dne 16. května 1906. konala se v Újždě zkouška ze sv. náboženství u přítomnosti dp. arcikněze P. Ant. Přemyslovského z Val. Klobouk.

Čactvo v tomto školním roce bylo, jako obyčejně, po třikráte u sv. zprávi a sv. přijímání.

Na počátku školního roku 1905/6. zapísáno bylo do zdejší školy 54 chl. + 62 děv. = 116 žáků.

ve školním roce vstoupili 2 " + 4 " = 6 ž.

ve " " vystoupili 2 " + 12 " = 14 ž.

" " " zemřeli — + 1 " = 1 ž.

na konci školního roku zbyli 54 chl. + 53 děv. = 107 žáků.

Jedno děvče pro neduh očí školy nezaštkovavalo.

Školní rok 1905/6. ukončen byl šestokráte dne 14. července 1906.

ministerstva věci duchovních a vyučování, ze dne 29. září
1905., čís. 13.200., službami Božími a „Te Deum“ a Ujertě.

V. děl
Ant. Sicha,
c. k. okr. m. p. s. k.

Nářízením ministerstva kultu a vyučování ze dne 29. září
1905. čís. 13.200., vydán byl definitivní řád školní a vyučovací
s platností od 1. ^{září} července 1906. (pro školy obecné a měšťanské).
Vydán zákon ze dne 27. listopadu 1905., z. z. čís. 4, platný pro
markrabství moravské a moravské obvody ve Slezsku, kterým
se mění zákon o dozoru ke školám ze dne 12. ledna 1870., č. 3. z. z.,
(zákon o národnostním rozdělení školstevských úřadů), a zákon
ze dne 24. ledna 1870., čís. 17. z. z. o zřízení, udržování a ná-
stěvě veřejných škol národních s platností od 1. července 1906.
Zákonem ze dne 3. června 1906., z. z. čís. 47, upraveny právní
poměry učitelů ženských ručních prací na veřejných ško-
lách národních.

Dne 1. května 1906. po pádu ministerstva Gautschova, v němž
ministrem kultu a vyučování byl bar. Bienerth, stal se
předsedou ministerstva kníže Hohenlohe-Schillingfürst.
Ministerstvo toho již po čtyřech nedělích odstoupilo. Nové
ministerstvo sestavil baron Vladimír Beck, v jehož mini-
sterstvu bar. Bienerth stal se ministrem vnitra, ministrem
pak kultu a vyučování dr. Marchet. Do ministerstva toho
vstoupili také dva čeští ministři, a vice dr. B. Pacák, stal se čes-
kým ministrem krajanem a dr. Fořt, ministrem obchodu. —

Školní rok 1906.-1907.

započat dne 16. září 1906. slavnými sluby a Božími a
vzýváním Ducha sv. ve farním chrámu Páně v Újerdě.
Na počátku tohoto školního roku započáno bylo do zdejší
školy 122 žáků, kteří byli vyučováni ve dvou třídách. Do
I. třídy započáno bylo 50 a do II. třídy 72 žáků. V I. třídě
vyučoval nadučitel V. Podzemný, ve II. třídě pak zatím
učitel Fr. Stella.

Na učební pomůcky zdejší škole darovala „Občanská zá-
ložna ve Val. Kloboucích 10 Kč. Za obnos ten zakoupeny
technologické obrázky.

V tomto školním roce zakoupeny byly tyto fyzikální
přístroje: Kolo na hřídeli (za 3 Kč), stromboňský buben (2 Kč),
žárovka na podstavčičku (2.50 Kč), jehla (1.20 Kč), varojer (1.20 Kč),
dalekohled pohemský (16 Kč), pak naftalin (30 h.) a fosfor, čousový (35 h.),
celkem za 27.25 Kč, na něž místní školní rada poskytla ob-
nos 10.76 Kč a zbytek uhraděn darovanými příspěvky záložny
v minulém škol. roce. Kromě toho zakoupeny měřicí
obraz: Povrch zemí za 3.60 Kč.

Pro žákovskou knihovnu byl odebírán Hlavní „Dětský
obráz“ s knižkou za 4 Kč, časopis „České mládeži“ a
10 sešitů „U staré pohádkářky“ za 2 Kč.

Pro učitelskou knihovnu zakoupen spis: „Stučina popu-
lární diagnostika nakažlivých a školních nemocí“ a „Prostředí“
od dra Rud. Schönhoffra, dra Duchosl. Pamiřka a Václava Šknela,
pak spis „Podzemní plavba Pankvou a výprava do pevnosti
Kaučuk“.

daroval katecheta P. Jos. Rexáč 5 knih, a to: „Katolická litur-
giku“ pro obecné a měšťanské školy od Eman. Žáka, „Dějepis
církve katolické“ pro školy měšťanské od Frant. Pelana, stručný
katechismus, „Život svatých pro školu a dům“ od dra Frant.
Ehrmanna a „Malý kancionál“.

Jako premie „Říšského Máje“ obdržela zdejší škola dva
národopisné obrázky akademické malířky Zdenky Vorlové:
„Národní kraj hanácký“ a „Národní kraj slovenský“.

Na oslavu nejvyšších jmenin jeho Veličenstva císaře
Františka Josefa I. obcovalo řáctvo zdejší školy dne 4. října
1906. sloužbám Božím v Újezdě. Významu tohoto dne promluvil
řáctvu správce školy.

Dne 18. listopadu 1906. přítomno bylo řáctvo mši sv. v Újezdě,
která sloužena byla za její Veličenstvo zesnulou paní císařovnu
Alžbětu.

V měsíci listopadu 1906. vykonány byly nové volby do zemského
sněmu, ve kterém tentokrátě zasedla většina česká, na základě
nového volebního řádu. Tentokrátě připojena byla k dosavad-
ním čtyřem kuriím ještě kurie pátá, všeobecná. Zemský sněm
rozmnoužen také o 51 poslanců. Volby provedeny byly dne
11. listopadu ve všeobecné voličské skupině a dne 20. listo-
padu ve skupině venkovských obcí.

V našem volebním okrese ve všeobecné skupině zvolen
kandidát katolicko národní strany Josef Kadlčák, nadučí-
tel z Fýdlantu; proti němu kandidoval samostatný kandidát
Fr. Bayer, učitel měšťan. školy z Přerova a sociální
demokrat Krapka z Prostějova. V naší obci z odevzdáních

Ve skupině benkovských obcí kandidoval Tomáš Kočík, nadučitel z Potčeva a předseda hospodářského spolku val. Klobouckého, jako samostatný agrárník, a Fr. Veselý, rolník z Blivnice, jako kandidát strany katolicko národní a dr. Fr. Hořelucha, advokát z Brna, jako kandidát strany pokrokové. Zvolen byl kandidát strany katol. národní Fr. Veselý velikou většinou. V naší obci z odevzdáních 37 hlasů obdržel Fr. Veselý 35 a Tomáš Kočík 2 hlasy.

Ku konci měsíce prosince 1906. však nově zvolený poslanec Fr. Veselý zemřel, aniž by se byl zúčastnil prvního krátkého zasedání sněmovního. Nová volba náhradní vyhlášena byla na den 6. února 1907. Jako kandidáti vystoupili: dr. Ant. Štojan, farář z Dražovic, za stranu katolicko národní a Fr. Šebáček, rolník ze Přitvle, za stranu agrární. Zvolen byl většinou pouze 200 hlasů dr. Ant. Štojan.

V naší obci dostal z odevzdáních 40 ti hlasů Fr. Šebáček hlasů 33, dr. Ant. Štojan 6 hlasů, a 1 hlas byl neplatný.

Dne 14. května 1907. vykonána byla volba do říšské rady, a to poprvé na základě všeobecného, rovného, přímého a tajného hlasovacího práva. Účastenství při volbě bylo povinné.

V našem volebním okrese zvolen byl asi 7000 hlasy dr. Moric Hruban, advokát z Plomouce, jakožto kandidát strany katolicko národní. Proti němu kandidoval samostatný agrárník Jos. Zemek, poštovník z Vlčnova, jakožto socialistický kandidát, který obdržel asi 1200 hlasů, a sociální demokrat Komprda, souhař z Brna, pro kterého bylo odevzdáno jen něco málo hlasů (asi 300). V naší obci z odevzdáních 86 hlasovacích lístků bylo 46 pro dra Hrubana, 39 pro Zemka a 1 pro Seidla, hostin. z Lidče.

Dne 23. června 1907. vykonána byla volba nového zastupitelstva obce ve Vys. Polí, do níhož zvoleni:

V I. volebním sboru: Barcuch Jan, rol. č. 70, V. Podzemný, nadučitel, Machů Josef, rol. č. 30. a Machů Jiří, rol. č. 29.

V II. volebním sboru: Moxgova Frant., rol. č. 19, Machů Jan, rol. č. 3, Janoš Frant., rol. č. 55. a Moxgova Jos., rol. č. 87.

V III. volebním sboru: Machů Jan, rol. č. 28, Trčka Martin, rol. č. 100, Machů Josef, rol. č. 11. a Barcuch Josef, rol. č. 30.

Dne 30. června t. r. provedena byla volba starosty obce a dvou radních. Starostou zvolen po třetí Machů Jan č. 28, radními opět Janoš František, rol. č. 55. prvním a Machů Josef č. 11. druhým.

Téhož dne vykonána obecním zastupitelstvem volba dvou členů a jednoho náhradníka do místní školní rady.

Členy zvoleni Trčka Martin a ~~Zvoněk Josef, rol. č. 72,~~ ^{Frant. Moxgova č. 19.} náhradníkem Josef Zvoněk č. 49.

Dne 28. července 1907. vykonána volba předsedy a místopředsedy místní školní rady. Za předsedu zvolen opět Machů Jan, starosta, a za místopředsedu Zvoněk Jos. č. 72.

V tomto roce nově ustavena byla také zemská školní rada i okresní školní rada, a to zvláštní sekce pro české a zvláštní sekce pro německé školy.

Do zemské školní rady pětokráte povoláni byli také 2 členové stavu učitelského a to: Jos. Mňuk, ředitel měšťan. školy v Lábně u Mor. Chtavay a Vilém Lálek, ředitel měšťan. školy v Píerově.

Do okresní školní rady nově jmenováni byli autonomní členové: dr. Renner, advokát z Uh. Brodu, K. Herold, měšťan z Uh. Brodu, Ant. Matyáš z Val. Klobouk a Vítek, rolník z Biskupic. Jako zástupce učitelstva měšťanských škol

V měsíci dubnu 1907. vypukla ve zdejší obci epidemie spály, kterou onemocnělo mnoho dětí, z nichž zemřelo 9; mezi nimi byli i 2 chlapci: František a Františka Častulíkovi. Rodině Častulíkově v jediném týdnu zemřely na spálu 4 děti. Nemoc tato zavlečena byla do zdejší obce ze Slopné neb z Druovic, kde již dříve epidemicky byla rozšířena.

Na zakročení zem. a říš. poslance dra A. Stojana, darovalo ředitelství c. k. školního knižního skladu zdarma 68 knih pro děti a rodinu, z nichž se vyskytla spála. Infikované knihy byly školním dětem odebrány a spáleny, a nahrazeny těmito novými, darovanými.

Dne 26. října 1906. vykonána byla vizitace zdejší školy c. k. okresním školním dozorcem p. Ant. Pichou.

Dne 16. května 1907. konala se v Újezděmkušiška ze sv. náboženství u přítomnosti dp. kanovníka A. Přemyslovského a Val. Klobouck. Začalo v tomto školním roce bylo po třikráte u sv. zpovědi a sv. přijímání, a dne 8. července 1907. u sv. birmování ve Val. Klobouckých, jež udílel J. Ere. nejvyšší kníže-arcibiskup olomoucký dr. Fr. Sal. Bauer.

Na počátku škol. r. 1906/7. započáno bylo do zdejší školy 59 chl + 6 děv. = 122 ž. ve školním roce vstoupili 2 " + 2 " = 4 "

" " " vystoupili 8 " + 9 " = 17 "

" " " zemřeli 1 " + 1 " = 2 "

Ku konci školního roku zbyli 52 " + 55 " = 107 ž.

Jedno děvče pro tělesnou vadu (kostičer) nenavštěvovalo školy.

Školní rok 1906/7. ukončen byl dne 15. července 1907. slavnostmi Božími a Je. Neum. u sv. chrámu Páně v Újezdě.

xatimní učitel Fr. Stella, který byl ustanoven def. učitelem
II. třídy při veřejné obecní škole v Choceradech, v okresě česko-
boudském v Cechách. Byl to učitel svědomitý, mírný, tichý
a kollega vnořný.

Na jeho místo ustanoven byl xatimním učitelem, dekretem
c. k. okres. škol. rady v Uh. Brodě, ze dne 29. července 1907, čís.
1689, šk., kandidát učitelství František Šule a Kevšové.

Ze školní zahrady na podzim r. 1906. a z jara 1907. vyrostlo
bylo 178 zdravých a pěkných ovocných stromků; z těch 22 ve škol-
ní zahradě, ostatní odebrali si občané. K jaru však mnoho
z těchto stromků vyrostlých bylo ohlodáno zajíci, jelikož z kustu-
hodné pohodlnosti a nedbalosti si je občané neovázali, slavnou,
ač na to byli upozorněni správce školní zahrady.

Asi od 10. září až asi do 10. října 1906. bylo počasí velmi deštivé,
tak že rolníci nemohli síti ozimů. Při tom bylo velmi studeno,
tak že již 26. září napadl sníh. Následkem deštů popraskaly
na stromech všechny dozrávající švestky, jediné to ovoce toho-
to roku, čímž hospodáři utrpěli značných škod.

Popraskaných švestek upotřebilo se hlavně na slivovici, již
litr se prodával po 90 h až 1 K, pak na povidla, která však
nebyla chutná. Méně popraskané švestky se sušily, ale těch
bylo málo a nechtěl jich nikdo kupovat.

Asi od 10. října až do konce listopadu bylo krásné a teplé po-
časí, že se pak všechny ozimky pohodlně mohly zasít a všechny
potřeby na zimní opatření.

Zima byla do vánoce mírná, ale po vánočních velmi suchá, byly
mrazky až 22° R. Sněhu bylo mnoho, který ležel až téměř do
polovice dubna, amž by mezi tím byl kdy roztál. Na květnou
neděli, která následla na den 24. měs. března 1907., napadlo

neboť sněh zahab koním ať po břiška. Zajetí této zimy nadělali mnoho škody na ovocných stromech, neboť pro a pousty sněhu nemohli nikde nalésti potravu.

Zimny, hlavně xxii, z větší části vymrzly, jednak byly zničeny hraboši, poněvadž půda pod sněhem nebyla zamrzlá.

Měsíce květen a červen byly spíše suché než-li vlhké. V květnu se ^{někdy} velmi oteplilo, takže v úhlu stromů najednou kvetl.

Července byl velmi deštivý a studený. Dne 14. července po celý den a po celou noc bez přestání pršelo, voda v potoků se vylila a v níže položených místech nadělala mnoho škod.

Žně následkem pozdní setby a studeného počasí se opozdily, neboť začaly se sepnout v srpnu. Následkem častých deštů počaly hnit brambory.

V roce 1907. ve které obci po čtyřikrát vypukl požár. Po třikrát podařilo se jej utušiti bez vypružení, a to v čís. 13., 14. a 36., po čtvrté pak shořelo obytné stavení a stáje v čísle 1, vol. Fr. Mlacha. Šěstím bylo, že toho dne, totiž 9. srpna, bylo úplně bezvětří, neboť při sebe slabším větru, byl by požár nabyl značných rozměrů, jelikož okolní stavení stavení byla dřevěná a kryta slámou neb šindelem. Příčina tohoto požáru není známa, vznikl asi o 4. hod. ráno.

V hlaoních prázdvinách v r. 1907 natřena byla olejovou barvou znova všechna okna i dvře ve školní budově, bylo pak také nalakovány

Viděl
A. Šebek
c. k. okr. m. p. f. o. k.

Školní rok 1907/8.

započat dne 16. září 1907. slavnými sluxbami Božími
a vyjvááním Duchá sv. ve farním chrámu Páně v Újerdě.

Na počátku tohoto školního roku započáno bylo do zdejší
školy 121 žáků, kteří byli vyučováni ve dvou třídách.

Do I. třídy započáno byli 24 chlapci a 25 děvčat, dohromady 49 žáků.
Do II. " " " 32 " a 40 " , " 72 "

V celí škole bylo započáno 56 chlapců a 65 děvčat, dohromady 121 žáků.

Na konci škol. roku zůstalo v I. třídě 24 chlapci a 22 děvčata = 46 ž.

" " " " " ve II. " 30 " a 31 " = 61 "

Na konci škol. roku zůstalo celkem: 54 chlapci a 53 děvčata = 107 žáků.

Po odchodu učitele Fr. Stelly do Chocerad na česko-brodsku
v Lechách, ustanoven byl katolickým učitelem při zdejší
škole kandidát učitelství Fr. Sulc z Devšové, jenž místo
své nastoupil dne 15. září 1907.

Dne 6. května 1908. P. Jan Pirek, děkan a farář z Újerdy
odstěhoval se do Val. Klobouk, kdež se stal farářem
po smrti dp. kanovníka P. Ant. Promyslovského. Admi-
nistrátorem újerdské fary ustanoven byl dozavadní koope-
rator z Újerdy P. Jos. Rexáč, který od té doby přestal vyu-
čovati náboženství na zdejší škole. Jeho nástupcem
ve vyučování náboženství se stal P. Jindřich Konečný,
jenž se přestěhoval do Újerdy z Vel. Blatnice.

Dne 26. ledna 1908. po smrti správce c. k. mor. místo-
držitelsví, J. Exc. barona Pillerstorffa, byl jmenován

byl minister. rada Vítězslav Houdek, rodem Čech.

Počátkem července 1908. předseda c. k. okresní školní rady v Uh. Brodě, p. mistodržitelský rada Vilém Štátný, byl pověřen správou c. k. okresního hejtmanství v Uh. Hradišti. Jeho nástupcem byl jmenován c. k. okresní hejtmán z Nového Města, p. lékař Garrawohl.

Dne 29. června 1908. zemřel člen místní školní rady Martin Trčka. Na jeho místo nastoupil pak náhradník Josef Zvoněk, rolník čís. 49.

V tomto školním roce jmenován byl pro nové období c. k. okresním inspektorem opětně velenastoužilý dosavadní c. k. okresní inspektor školní p. Ant. Šicha, ředitel měšťanské školy z Uh. Brodu.

Visitace zdejší školy vykonána byla dne 14. dubna 1908. p. c. k. okresním inspektorem škol Ant. Šichou.

Dne 13. července 1908. konána byla zkouška školních dětí ze sv. náboženství v Újezdě u přítomnosti dp. děkana P. J. Pírka z Val. Klobouk. Při té příležitosti vykonána byla toho dne také instalace nového faráře z Újezda, dp. P. Vincence Pecháčka, dosud faráře v Pordějchově.

Dne 26. září 1907. konána byla okresní učitelská konference v Uh. Brodě. Program pořádek byl následující:

- 1) Inspekční správa p. c. k. okr. školního inspektora.
- 2) O pěstování školních zahrad a o pokroku škol. náhradníci. Referent Frant. Tománek, nadučitel v Homni.
- 3) Postup při vyučování křeslení dle volných měřic. Referent

Lipník

5) Domáci školní řád pro školy okresu Uhersko- Brodského.
Referent učitel I. k. Jan Šípek a Mirošova

6) Kterých učebnic má být ve školních letech 1907/8 a 1908/9.
používáno. Referent nadučitel Ant. Pardík a Vlčnova.
Tomu následovala zpráva knihovní komise, volba stálého
výboru, knihovní komise a volné návrhy.

Na počátku měsíce června 1908. vyklášeno bylo „Vynešení
c. k. zemské školní rady moravské ze dne 25. dubna 1908.,
čís. 5571, jímž se vydávají podrobnější nařízení, kterak
prováděti definitivní Řád školní a vyučovací.“

V měsíci květnu 1908. vypukl veliký požár v blízké obci
Loučce, který v krátké době zničil 31 obytných stavení. Následkem
toho se dne 28. května 1908. ustavující výbor pro založení
sboru dobrovolných hasičů ve Vys. Polí. Předsedou jeho zvolen
byl nadučitel V. Podzemný, místopředsedou starosta obec
Jan Machů a jednatelem učitel Fr. Sulc.

Stanovy nového dobrovolného sboru hasičského byly
schváleny výnosem c. k. mor. místodržitelství ze dne 29. června
1908, čís. 37831. Prvím starostou tohoto dobrovolného hasič-
ského sboru zvolen byl při valné hromadě, konané dne
2. srpna 1908, nadučitel V. Podzemný.

V měsíci srpnu 1908. pořízen výstroj a výzbroj pro 25 čin-
ných členů a objednána nová vozová stříkačka, což stálo
3800 K, kromě skladisti pro hasičské nářadí, jež pořídí obec.

Dne 3 září t. r. chýřalo se stavení č. 105, kde stávala druhdy

podzim r. 1907 bylo ovoce velice málo, tak že metr cent suše
h šerek se prodával po 48 K, čerstvých po 10-11 K.

te cent jablek byl za 12-13 K.

školení zahrady bylo na podzim r. 1907 vyprodáno 150
vných stromků. Potěšitelno jest, že dřívější apathie opvo

vní zahradě rákem zmizela, když v minulém i v tomto

roce množství zdravých a pěkných stromků bylo a

rný poplatek občanům rozprodáno i nákuem darova

hlášek a tyto stromky každým rokem více přibývá, tak

né v brzké době si opatří dobré druhy ovocné dle sorti

vydaného moravskou zemědělskou radou.

Na učební pomůcky darovala zdejší škola „Občanská

ložna ve Val. Kloboucích“ 10 K, za něž nakoupeny by

rihy pro knihovnici učitelskou.

Viděl
A. Pichl

a. k. o. k. doz. s.

Školní rok 1908/9.

započat byl dne 16. září 1908. slavnými sluxbami Božími a vzýváním Duchu sv. ve farním chrámu Páně v Ujexdě.

Na počátku tohoto školního roku započalo do zdejší školy 123 žáků, kteří byli vyučováni ve dvou třídách.

Do 1. říjny započali byli 23 chlapci a 22 děvčata = 45 žáků,
do 1. " " " " 39 " a 39 " = 78 "

celkem: 62 chlapci a 61 děvčat = 123 žáků.

Ve škol. roce přibyli: 2 " a 3 " = 5 "

" " " ubyli: 10 " a 6 " = 16 "

Na konci škol. roku ubyli: 54 " a 58 " = 112 žáků.

Z těch během prázdnin, totiž dne 11. srpna 1909, zemřela naše Machova Anna č. 12.

Od počátku školního roku 1908/9. vyučoval katolickému náboženství na zdejší škole p. farář z Ujexdy P. Vincenc Pocháček.

Dne 24. září 1908. konána byla okresní učitelská konference v Uh. Brodě. Poradní pořádek byl tento:

- 1.) Inspekční a práva p. c. k. okresního škol. inspektora.
- 2.) Přestování školních zahrad, pokroky školního zahradnictví a jak pořádati slavnosti stromové na oslavu panovníckého jubilea.
Referent Frant. Tománek, nadučitel v Komně.

- 3.) Jak lze čelit znevažování školy a učitelstva. Referent Jos. Tyrodník.

- 4.) O zpěvu a výběru vhodných písní pro národní školy obecné.

Referenti: Bedř. Pursch, Jos. Cerník a Fr. Váček.

- 5.) Kterých učebnic má býti užíváno ve šk. r. 1909/10. Ref. Ant. Pardič.
Tomu následovala a práva knihovní komise, pak provedena byla volba stálého výboru, knihovní komise a projednány volné návrhy.

Dne 12. října 1908. vykonána byla visitace zdejší školy c. k. okresním inspektorem n. Ant. Pichou.

náboženství v Hradě za přítomnosti dp. děkana F. J. Širka
z Val. Klobouk.

Dne 22. července 1909 prohlédnuta byla zdejší školní zahrada
instruktorem školních zahrad p. Fr. Tománkem z Komuny.

Podzim v r. 1908. byl nádherný, ale následkem dlouho-
trvajícího sucha nastal nedostatek vody, který zvláště byl, pitel-
ným v zimě. Pozoruhodným zjevem bylo, že při tak suchém
počasí již při 20. řím říjnu dostavily se tuhé mraxy. Také
dne 19. října byl 1° R zimy, dne 20. října 4° R, dne 21. října 6° R,
dne 22. října 7½° R a dne 23. října 8° R zimy. Dne 24. října, mra-
xy přestaly a zaseovalo se opět krásné a teplé počasí, načež stále
již více méně mruho.

Následkem těchto předčasných mrazů pomruho mnoho ovo-
ce na stromech, bramborů v zemi a také větší část uelí, tak
že cena tohoto dostoupila pak nebyvalé výše; kopa uelí se to-
lik prodávala za 12-14 K.

Ovoce bylo hojnost, zvláště švestek a jablek, hrušek bylo málo.
Švestky velmi dobře vyxřály, pročků byly neobyčejně sladké.
1 metr cent čerstvých švestek se prodával po 5-6 K, 1 q jablek
po 4 K. Čka jablka nebylo kupců, pročků je lidé po většině su-
šili jakožto „krájanky“. Metrický cent suchých švestek byl za
20-22 K. Že švestek se pátelo hojně slivovice, již litr se prodá-
val po 1 K až 1 20 K; tato byla také příčinou řízných roxmá-
ných i mruutých příchod.

Uroda obilí v r. 1908. byla slabá, bramborů však bylo mnoho.
Zima v tomto roce byla až do 2. února 1909. dosti mírná, ale za
to dne 2. února napadlo velmi mnoho sněhu a nastaly kruté mra-
xy, které bez ustání trvaly po dva měsíce, tedy až do konce měs.
března. Mraxy z velké části dosahovaly 20° R i více. Ještě v
měsíci dubna byl sníh, tak že jarní polní práce xřály se konati
teprve ve druhé polovici měsíce dubna. Následkem dlouhotrvá-
jící zimy a také následujícího studeného počasí jarního nastal

Dne 2. prosince 1903. konána byla velmi údká a naneyvýše
významná slavnost: oslavováno bylo po celé rozsáhlé údi
naši 60ti leté jubileum panovnícké našeho nejvznešeněj-
šího panovníka, císaře a krále Františka Josefa I.

Toho dne účastnilo se řáctvo zdejší školy slavných slušeb
Božích v Úvendě, náčč se shromáždilo ve zdejší škole, kde
uspořádána byla zase na oslavu tohoto významného dne
školní slavnost, k níž pozvána byla místní školní
rada, představenstvo obce a „dobrovolný hasičský sbor.“
O významu tohoto dne promluvil k přítomným správce
školy V. Podzemný, náčč žáci přednesli několik pří-
ležitostných deklamací a zapěli vhodné písně.

Na oslavu tohoto panovníckého jubilea měla se také
na podzim konati slavnost stromová, poněvadž však ná-
sledkem předčasných mrazů stromky na podzim již ne-
došly, konána byla tato slavnost až na jaře, a to dne 1.
května 1904. O významu jejím, jakož i o sázení, ošetřování
a veliké užitečnosti ovocných stromů promluvil nadučitel
V. Podzemný, náčč žáci sami vysadili několik stromků
před školou při silnici. K této slavnosti pozváno bylo také
obecní zastupitelstvo i ostatní občanstvo.

V té době vysázeno bylo také při okresní silnici vedoucí z Vel.
Klobouk do Vizovic, a to ode mlýna pod Vys. Polem počínaje až na
„Chřeblík“, 200 velmi krásných štěpů a sice 50 jabloní, 50 hrůšní,
50 švestek a 50 křišní. Stromky tyto pocházejí z Vel. Lukova,
ze školek hr. ze Seilerů a mají cenu 170 K.

Silniční výbor pro okres Vel. Kloboucký dodatečně pak dne
31. května 1904, č. 64., povolil, že stromky tyto, již^{že} zasázeny do
kraje silnice, tedy ^{již do} majetku silničního výboru, přece mají zů-
stati majetkem obce pro vždy, tak že obec z nich bude pro
budoucnosti obírati ovoce, i dříví z nich jí zůstane.

V měsíci dubnu 1904. zakoupena byla také nová mapa

Konečně v létě r. 1909. nákladem obce postaveno bylo skladiště pro hasičské nářadí za 1.000 K. Tímto materiálu a ruční práci poskytl k tomu ještě občané zdarma.

Jak vidno, porídili si občané zdejší v tomto roce mnohé velmi důležité věci, na něž nelitovali nákladu, ač ku provedení jich potřebí bylo vybíratí 128% obecní přirážku ku veškerým přímým daním, vyjma osobní daň z příjmu.

Přirážka tato sřízila velmi zdejší občany zvláště proto, že všechny životní potřeby, hlavně však potraviny, náramně stouply v ceně, tak že 1 kg rešné mouky se prodával po 32 h a 1 kg pšeničné mouky po 22 h. Následkem slabé úrody v r. 1908. museli lidé mnoho potravin kupovati. Zmínky také zasluhuje, že v měsíci říjnu (6.) 1908. připojena byla k naší říši Bosna a Hercegovina. Z toho vzniklo veliké napjetí mezi naší říší a Srbskem a očividně se schylovalo k válce, neboť množství vojska i všech válečných potřeb bylo dopraveno do Bosny a Hercegoviny. Válce bylo zabráněno toliko zakročením sousedních mocností. S Turckem se Rakousko-Uhersko vyrovnalo tím způsobem, že mu za státul statky ležící v Bosně a Hercegovině dalo náhradu 54 milionů korun.

Ze školní zahrady na podzim r. 1908. a částečně z jara r. 1909. bylo prodáno a dilem ve školní zahradě vysázeno 80 kusů ovocných stromků. Všem přihlížícím o ně nebylo lze vyhověti, pro nedostatek dorostlých stromků.

Dne 26. ledna 1909. zemřel a na farměm hřbitově v Ujezdě byl pochován správce školy z Loučky, kollega František Mikulec.

Rudíh mu čestná paměť!

Školní rok 1908/9. ukončen byl dne 15. července 1909. slavnými shůbkami Božími a „Te Deum“ v Ujezdě, načež rodiny byly zřetou školní správy a poslední čtvrtletí tohoto školního roku.

Školní rok 1909/10

xapročat byl dne 16. září 1908. slavnými sluxbami Božími a vzjováním Duchu sv. ve farním chrámu Páně v Ujexdě.

Na počátku tohoto školního roku xapročáno bylo do zdejší školy 127 žáků, ve směr vyanání řim. katolického, kteří byli vyučováni ve dvou třídách.

Do I. třídy bylo xapročáno 25 chlapců a 27 děvčát, = 52 žáci,
do II. " " " 37 " a 38 " = 75 "

celkem: 62 chlapci a 65 děvčát = 127 žáků.

Ve školním roce přibyli: 2 " a 1 " = 3 "

" " " ubyli: 7 " a 8 " = 15 "

Na konci škol. roku xbyli: 57 chlapci a 58 děvčát = 115 žáků.

V I. třídě vyučoval správce školy V. Podzemný a ve II. třídě xatim. učitel Fr. Sulc, který v měsíci listopadu 1909. vykonal s dobrým prospěchem xkoušku učitelské xprůxobilosti před s. k. xkoušební komissí v Púboře.

Katolickému náboženství vyučoval na zdejší škole dp. farář z Ujexda P. Vinc. Pecháček.

Dne 15. června 1910. zemřel místopředseda místní školní rady zdejší Josef Žvonek čis. 72, na jeho místo nastoupil náhradník Josef Kuchmann. Dne 1. července 1910. odstěhoval se předseda místní školní rady a dosavadní starosta obce Jan Machů do Drenovic.

Dne 22. července 1910. naříxena byla s. k. okresní školní radou v Uh. Brodě volba dvou nových členů místní školní rady a jednoho náhradníka, tak že druhého náhradníka v budoucích letech letech nebude, ten se xvolí až v r. 1913.

Volba tato vykonnána byla dne 4. srpna 1910. Do místní školní rady byli xvoleni: Josef Barouch čis. 30. a Jindřich Prusochek, revírník. Náhradníkem xvolen Jan Machů, vol. č. 3.

Xvolen byl předsedou dne 2. října 1910. revírník z. Jindřich

čís. 31.677, zavedeno bylo na zdejší obecní škole od počátku měsíce provin-
ce 1909. vyučování ženským ručním pracím. Latinní učitelkou
žen. ručních prací při zdejší škole a zároveň při obecní škole v
Drovnovicích ustanovena byla výnosem, c. k. okr. školní rady v
Uh. Brodě ze dne 27. listopadu 1909, čís. 3337. šk., kandidátka učitel-
ství sl. Emilie Dolinová z Drovnovic.

Ručním pracím ženským vyučováno bylo ve dvou skupinách.
V první skupině bylo 18 děvčat a ve druhé 34 děvčat, celkem tudíž
52 žáček.

Vyučování ženským ručním pracím a počátku poskyvalo
se s odporem občanstva, ale odpor ten vkrátkem čase zase
pominul.

V období zimním počínalo se na zdejší škole vyučovati
dopoledne o 8. hodině a odpoledne o 1. hodině. V období pak
letním za příčinnou přístavy dobytka byl počátek dopoledního
vyučování o 9. hodině a odpoledního o 1. hodině.

Dne 5. dubna 1910. vykonána byla vizitace zdejší školy pa-
nem c. k. okr. inspektorem Ant. Fichou a dne 23. května 1910.
konána zkouška z náboženství ve far. kostele v Újverdě
u přítomnosti dp. děkana P. J. Pirka z Val. Klobouk.

Léto v r. 1909. bylo deštivé, ale podzim byl velmi krásný a teplý.
Vroda polní byla prostřední, ovoce bylo hojně, zvláště švestek a kru-
šek, jablek bylo málo. Švestky se prodávaly z počátku metr cent
po 7 K, později po 5 K; šlivovice 1 litr po 8-10 K až 120 K. Žirna byla
náramně mírná, téměř úplně bez sněhu. Teprve ku konci
ledna napadlo poněkud více sněhu, který však brzy zase roztál,
takže od 20. února 1910. již vůbec sněhu nebylo. Následkem toho
lidé počali velmi záhy s jarní setbou. Krásná pohoda potrvála
až asi do polovice měs. dubna, načež začaly častější deště, které
od počátku června se změnily v každodenní lijavce. Hladěho
dne bývala bouřka, a to nikoliv jedna, nýbrž dvě, tři a čtyři po-
sobě. Následkem tohoto nepříznivého počasí byla sklizeň
vina velmi obtížná, mnohem méně a méně kvalitní, než v před-
chozích letech.

Z počátku byla naděje na dobrý úrodu velmi slibná, ale později deštivým počasím veškerá polní úroda byla velmi poškozena. Pšenice byly vesměs zničeny mouchou ^{velenoříkou} šedobílou, rži polehly a přerosteny byly travou a oves pro slábs velmi špatně rostly. Lně byly rovněž velmi stíženy deštivým počasím.

Dne 18. května 1910. naše země prošla ohonem komety Haley-ovy, ale tuto bylo jen velmi nejasně viděti. Lepše viditelná byla kometa ku konci měsíce ledna se z nenadání na obloze objevivší, neznámá, která byla označena kometa 1910. a., jež měla chvost vajíčkový vzhůru. U nás byla pěkně viditelná dne 24. ledna 1910.

Dne 4. června 1910. stihlo obec naši veliké neštěstí. Toho dne vzniknul totiž požár v čís. 109. Odtud oheň prudkým větrem vichřel na stodolu náležející k čís. 49. Jozefa Švovka, asi 100. metrů vzdálenou od hořícího domku č. 109., a odtud již nemohl býti pro nedostatek vody zdolán, ať se prve u čís. 52., u nichž zachráněna byla stodola. Vyhořelo celkem 18 obytných domků i se všemi hospodářskými budovami, hospodářským nářadím, stroji, píci a z větších dílu i vřátkem. Shořela domovní čísla: 109., 49., 50., 48., 42., 38., 98. a., 98. b., 36., 37., 107., 121., 39., 40., 41., 104., 44., 52. a pak stodoly od čís. 34., 35. a 63. V čís. 49. shořelo také 5 ovcí a 1 vepř. Život lidský nebyl zmařen žádný, ale při zachraňovacích pracích více lidí přišlo k úrazu.

Všechny budovy, ať na jedné stodole, byly pojištěny, ale takto nepatrnými obnosy. Vhrobná škoda přáčila se na 71.000 K, pojistné obnášelo takliko 17.000 K. Vyhořelým došlo se od blízkých i vzdálených dobrodinců v podpory na vřátku, potravinách i penězích. Zejména přispěli značnější podporou:

Jeho Veličenstvo císař Pán se svojí osobními prostředky daroval 1000 K, majitel parní pily v Písecku J. Eisler 400 K, p. arcibiskup olomoucký dr. Fr. Sal. Bauer 200 K, říšský a zemský poslanec probošt dr. C. A. Stojan 105 K, Jan Kmíř a Liechtensteina 100 K,

Janaček, majitel pivovaru v Uh. Brodě 20 K, F. Müller, kořmí podnikatelství v Brimách 20 K a d. velkostatkář Anř. Dreher 380 K.

Státní subvence dostalo se vyhořelým 1500 K a zemské subvence rovněž 2500 K.

V celku dostali podpor na penězích 6690 K

Dne 13. června 1910. v řádním svém sezení jmenoval obecní výbor udejšího nadučitele Valentinu Podzemního za 20ti leté svědomité a nezištné působení ve škole i v obci svým čestným občánem a dne 24. června t. r. odevzdal jemu slavnostním způsobem skvostný diplom.

Obec udejší tím ^{jemu} projevila alespoň svoji úctu a vděčnost a dokázala tím, že si dovede vážit práce svých učitelů, vědyt více jemu poskytnouti nemohla. Vsk, v jakém poměru stojí tato odměna ku veškerému strádání, které jmenovaný nakusil za dobu 20ti let, již stávil v tomto odlehilém místě.

Dne 26. června 1910. zvoleno bylo nové obecní zastupitelstvo, jehož členy jsou: V. Podzemný, nadučitel, Jindřich Prusček, revírník, Josef Barouch, rol. č. 30, Josef Machů, rol. č. 11, Josef Moxgova, rol. č. 37, Fr. Moxgova, rol. č. 19, Jos. Tsuchmann, rol. č. 9, Jiří Machů, rol. č. 29, Jan Machů, rol. č. 3, Jos. Žvonek, rol. č. 49, Jan Barouch, rol. č. 70, a Jiří Machů, domkař č. 39.

Náhradníky byli zvoleni: Častulík Jan, hostinský, Machů Jos, rol. č. 31, Kudela Jan, rol. č. 2, Žvonek Fr., rol. č. 13, Machů Fr., rol. č. 33, Buliček Fr., rol. č. 78.

Proti volbě této byl podán rekurs, který však byl svys. e. k. mor. místodržitelství namítnut, načež dne 4. srpna 1910. vykonána byla volba nového představenstva obce. Starostou zvolen byl Josef Barouch č. 30, radními: Josef Machů č. 11 a Josef Moxgova č. 37.

Dne 15. července 1910. ukončen byl školní rok 1909/10. slavnými službami Božím a, Te Deum v Ujendě, načež rozhodnuty byly některé školní záležitosti.

Dne 18. srpna připadly 80. lé narozeniny našeho nejmilostivějšího pěstě a krále J. V. Františka Josefa I. Toho dne řádko obcovalo slavnými službám Božím v Ujendě, načež konána byla školní slavnost, k níž pozvána byla místní školní rada, představenstvo obce a dobrovolný hasičský sbor. V výpravě toho dne promluvil správce školy, načež děti zapěly píleň píleň. Pro hákovskou knihovnici odebitán byl vřepis „Dětský Mlý“ a „Proti české obci“

hlavu, knih a pod.

9.) Děti mazáči a děti stížené tělesnými vadami buďte v učirni, pokud možno, umístěny tak, aby jim bylo usnadněno světelnici rychle opustiti a učitel věnuj jim zvláštní pozornost při vyklizení školní světelnice budovy.

10.) Dveře vyklizených místností zůstávají otevřeny.

11.) Chodbami a po schodech pohybují se žáci po dvou, krokem obyčejným, nikoliv poklusem.

12.) Učitel postaví se tak, aby mohl přehlédnouti řadu žáků celou.

13.) Vyjdou-li žáci z obou tříd na chodbu zároveň, jdou žáci první třídy napřed, žáci druhé třídy počkají, až na ně dojde.

14.) Žáci třídy jdoucí napřed jdou chodbou ke hlavnímu dvířkům, žáci pak následující třídy, a to chlapeci, jdou vedlejším výhledem do školního dvora a odtud výhledem na ulici, děvčata pak jdou chodbou na pravo třídou ke hlavnímu výhledu, který se zatím uvolní odahodem ^{tito} (první) třídy a učitel její dohlédne i na ně.

15.) Všechny výhledy buďte ihned, jakmile zazní poplašné znamení, otevřeny dohora těmi osobami, které k nim přijdou nejdříve. Po celou dobu, kdy jsou žáci shromážděni ve školní budově, nebude uzavřen žádný z jejich výhledů.

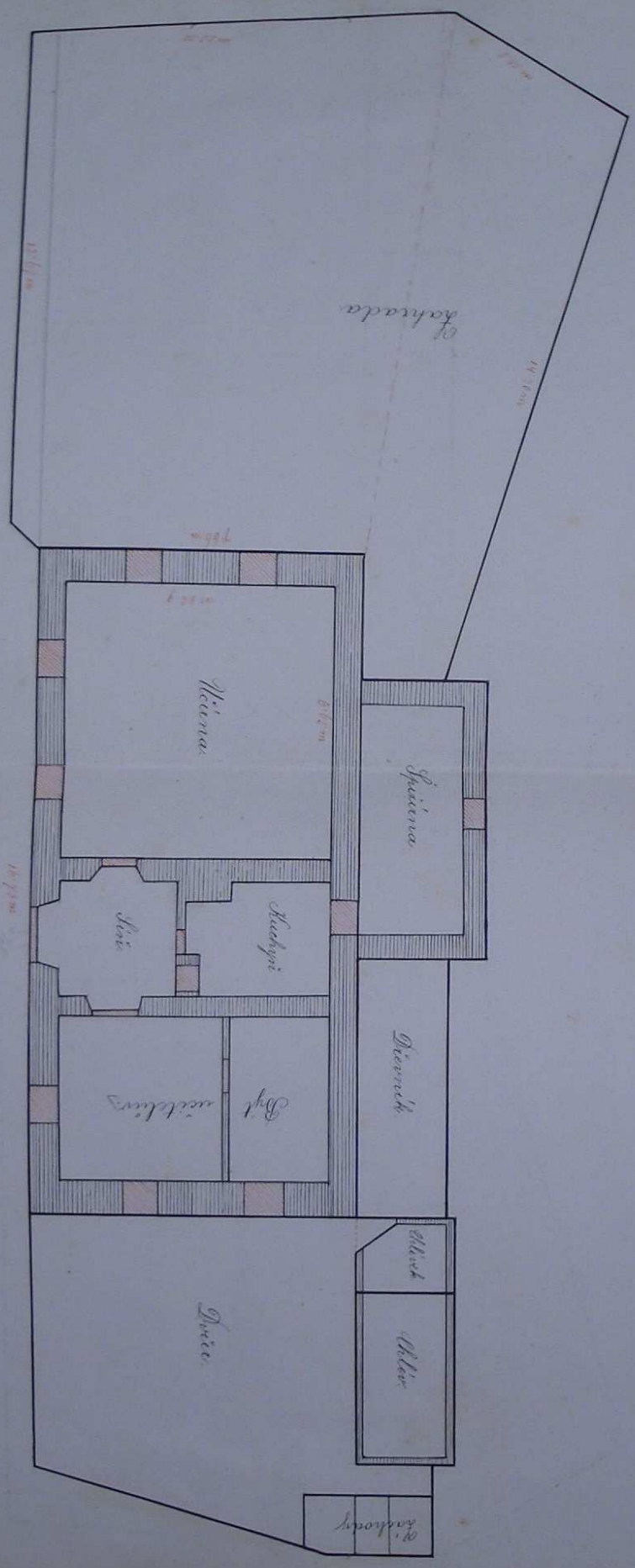
16.) Při skutečném nebezpečnosti dovedou se žáci až na místo, kde jsou mimo nebezpečnosti; potom se jim nařídí, aby bez prodlení se odebrali domů.

17.) Bylo-li by pro silný kouř nemožno dostat se chodbou ke hlavnímu výhledu, odvedou se žáci výhledem vedlejším, který jest hned u schodů, na školní dvůr a odtud na ulici.

18.) Kdyby při poplašném znamení učitel nebyl ve své třídě, prodleval však ve školní budově, necht se bez odkladu odebrat do své třídy. Kdyby však učitel některé třídy nebyl právě ve školní budově, ať se dotyčné třídy ujme učitel v ní právě vyučující.

19.) Správce školy dohlédne, neexistal-li v budově školní některý žák.

Siddhanta'shakti'shikharay;
vedd'gathi' m'it'bhakti' a' bhady;

Lyons' Rd. Ave 3 Fort Street, 1885.

A. P. Sankar
1885

